

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Anders Roos

Rätts(o)säkerheten i nya gymnasielagen

En undersökning av utformningen och migrationsdomstolarnas tillämpning av nya gymnasielagens datumrekvisit i relation till viljeyttringar att ansöka om asyl

JURM02, Examensarbete

Examensarbete på juristprogrammet
30 högskolepoäng

Handledare: Titti Mattsson

Termin för examen: Period 1 HT2019

Innehåll

SUMMARY	1
SAMMANFATTNING	2
1 INLEDNING	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och frågeställning	4
1.3 Avgränsning	5
1.4 Metod och material	5
1.5 Teoretiska utgångspunkter	9
1.5.1 Rättssäkerhet i lagstiftning och tillämpning	9
1.5.2 Legalitetsprincipen	10
1.6 Begrepp	12
1.7 Disposition	12
2 RÄTTSUTVECKLINGEN INOM SVENSK MIGRATIONSRÄTT SEDAN 2015	14
2.1 Asylmottagandet hösten 2015	14
2.2 Begränsningslagen	16
3 NYA GYMNASIELAGEN – EN NY MÖJLIGHET TILL UPPEHÅLLSTILLSTÅND	17
3.1 Bakgrund	17
3.2 Nya gymnasielagens utformning	18
3.3 Prövningsordningen	20
3.4 Kritik under remissförfarandet	20
3.5 Migrationsöverdomstolens praxis	21
4 VILJEYTTTRINGAR	23
4.1 Allmänt om Migrationsverkets rättsliga ställningstaganden	23
4.2 Rättsligt ställningstagande angående övergångsbestämmelserna i begränsningslagen	24
4.3 Propositionen till nya gymnasielagen	25

4.4	Rättslig kommentar angående 16 f §	25
5	RÄTTSFALLSUNDERSÖKNING	27
5.1	I vilken utsträckning tillmäts viljeyttringar betydelse?	27
5.1.1	Typer av viljeyttringar som tillmäts betydelse	27
5.1.2	Andel avgöranden där viljeyttringar tillmäts betydelse	29
5.1.3	Direkt avgörande viljeyttringar	30
5.2	Argument till stöd för domstolarnas tolkning av viljeyttringars betydelse	31
5.2.1	Argument till stöd för viljeyttringar	31
5.2.2	Argument mot viljeyttringar	33
6	ANALYS	37
6.1	Rättsosäkerhet i utformningen av nya gymnasielagen	37
6.2	Rättsosäkerhet i tillämpningen av nya gymnasielagen	38
7	AVSLUTANDE DISKUSSION	41
	KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	42
	Källor	42
	Otryckta källor	42
	Tryckta källor	42
	Övrigt	42
	Litteratur	44
	RÄTTSFALLSFÖRTECKNING	46
	Migrationsöverdomstolen	46
	Migrationsdomstolar	46

Summary

The migration regulation called New Law on Upper Secondary Education (*nya gymnasielagen*) was enacted as a compensatory measure to enable some unaccompanied children, who had applied for asylum in Sweden during the autumn of 2015, to gain temporary residence here.

However, the insufficient preparation and unclear language of the law have been much criticised. One of the main legal requirements imposed by the law is that the applicant's first asylum application must have been registered by the Swedish Migration Agency by 24 November 2015. But according to the law's preparatory works and internal legal guidance of the Swedish Migration Agency, an earlier manifestation of the applicant's intent of applying for asylum (*viljeytring*) can be used as a fictive date of registration. However, this is not apparent from the wording of the law.

The essay examines the contents and implementation of the law in relation to the 'date requirement'. This examination is carried out in accordance with the legality principle and the rule of law. The essay is comprised partly of a description of applicable, relevant law in the form of the New Law on Upper Secondary Education, together with manifestations of intent of applying for asylum. The essay also contains a case study of cases where manifestations of intent have been considered by the migration courts in their determination of the law's date requirement.

The case study includes 127 cases decided by the Migration Courts, where the New Law on Upper Secondary Education and a manifestation of intent have been referred to in the court's judgement. The results of the study clearly show that the courts' application of the law is inconsistent. In a majority of the examined cases, the courts rule that manifestations of intents are relevant to the judgment of the law's date requirement. However, in 27 cases the courts have made an opposite finding, namely that manifestations of intent are irrelevant for the sake of determining whether the law's legal date requirement has been met.

The compiled judgements show that the courts mostly do not provide reasons motivating why manifestations of intent are given relevance for the judgment of the date requirement, or do so with reference to the law's preparatory works or the Migration Agency's legal guidance. Conversely, when the courts in their reasoning give no relevance to the manifestations of intent, this is motivated by way of arguments that the courts consider this interpretation not to be compatible with the wording of the law and therefore in violation of the principle of legality.

Finally, the essay concludes that violation of the rule of law apparent in the courts' application of the law's date requirement stems from the wording of the date requirement itself.

Sammanfattning

Nya gymnasielagen (16 f § begränsningslagen) skapades som en gottgörande åtgärd i form av en ny möjlighet till uppehållstillstånd för vissa ensamkommande barn som flytt till Sverige under hösten 2015. Mycket kritik har kommit att riktas mot den på grund av dess bristfälliga beredning och utformning. Ett avgörande rekvisit i nya gymnasielagen är att en sökandes första asylansökan ska ha registrerats hos Migrationsverket senast den 24 november 2015. Enligt förarbetena och Migrationsverkets rättsliga ställningstagande kan dock en tidigare avgiven *viljeyttring* om att ansöka om asyl användas som ett fiktivt registreringsdatum, vilket inte framkommer i lagtexten.

Uppsatsen granskar, utifrån ett rättssäkerhets- och legalitetsperspektiv, utformningen och migrationsdomstolarnas tillämpning av nya gymnasielagens datumrekvisit och viljeyttringars betydelse för rekvisitet. Uppsatsen innehåller dels en redogörelse av gällande rätt avseende nya gymnasielagen och viljeyttringar att ansöka om asyl, dels en rättsfallsundersökning av tillämpningen och tolkningen av viljeyttringars betydelse för datumrekvisitet i migrationsdomstolarna.

Rättsfallsundersökningen omfattar 127 avgöranden vid migrationsdomstolarna där nya gymnasielagen och en viljeyttring att ansöka om asyl beaktats. Resultaten av undersökningen visar tydligt att det råder oenhetlighet och inkonsekvens i rättstillämpningen vid domstolarna. I en majoritet av avgörandena tillmäter domstolarna viljeyttringar betydelse i bedömningen av datumrekvisitet. I 27 avgöranden gör migrationsdomstolarna dock motsatt tolkning, dvs. tillmäter inte viljeyttringar betydelse i bedömningen av datumrekvisitet.

Sammanställningen av domstolarnas argumentation visar att domstolarna oftast saknar motivering till varför de tillmäter viljeyttringar betydelse. I de fall detta motiveras görs det med hänvisning till förarbeten eller Migrationsverkets interna styrdokument. I de fall migrationsdomstolarna däremot inte tillmäter viljeyttringar betydelse motiveras detta utifrån att en sådan tolkning inte ryms i lagtextens ordalydelse och att en den därför skulle vara i strid med legalitetsprincipen.

Uppsatsen konstaterar avslutningsvis att själva utformningen av nya gymnasielagens datumrekvisit är en grundläggande orsak till rättsosäkerheten i tillämpningen av rekvisitet i migrationsdomstolarna.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Den 24 november 2015 är ett datum som på många sätt fått en avgörande betydelse för svensk migrationsrätt. Datumet markerar dagen då den dåvarande regeringen presenterade det lagförslag som kraftigt kom att inskränka den svenska migrationsrätten för att ge Sverige andrum – lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige (begränsningslagen).

Året 2015 hade varit ett omtumlande år för svensk migrationspolitik. Anledningen till att regeringen ansåg att Sverige behövde andrum var en markant ökning av människor som flytt till Sverige under 2015.¹ Av dessa människor som flytt till Sverige var ungefär 35 000 ensamkommande barn. Nästan fem gånger fler än föregående år.² Det svenska asylmottagandet var illa förberett på den här ökningen av asylsökande personer och runt om i landet kom larm om hur mottagningsystemet havererade.

I juli 2016 trädde begränsningslagen i kraft och redan under 2017 började röster från asylaktivister höjas i den offentliga debatten som förespråkade amnesti för de ensamkommande barnen som flydde till Sverige under 2015.³ Den nya strängare migrationslagstiftningen och mycket utdragna handläggningstider drabbade den här gruppen hårt och deras möjligheter till asyl påverkades negativt. Frågan om amnesti nådde riksdagspolitiker och regeringen. Med stöd över blockgränsen resulterade detta i en kompromiss i form av ett lagförslag för att gottgöra för de ensamkommande som kom under 2015.⁴ Nya gymnasielagen⁵ blev till.

Nya gymnasielagen skapade en ny möjlighet till uppehållstillstånd för vissa ensamkommande unga som bl.a. ansökt om asyl i Sverige senast den 24 november 2015 och väntat på Migrationsverkets beslut i över 15 månader. Efter ett lagförslag som lades fram i januari 2018 trädde lagen ikraft redan 1 juli samma år.

---

¹ Regeringskansliet, *Regeringen föreslår åtgärder för att skapa andrum för svenskt flyktmottagande*, 2015-11-24.

² Migrationsverket, *Inkomna ansökningar om asyl 2015*; Migrationsverket, *Inkomna ansökningar om asyl 2014*.

³ OmVärlden, *Frågan om amnesti splittrar partierna*, 2017-09-13.

⁴ SVT Nyheter, *Centerpartiet säger ja till regeringens lagförslag om unga ensamkommande*, 2018-04-25.

⁵ Nya gymnasielagen är namnet till trots inte en lag utan en enstaka paragraf, 16 f § i begränsningslagen. Den är ny i relation till vad som tidigare kallades *gymnasielagen*, ett antal paragrafer som lades till i begränsningslagen under 2017, som gjorde det möjligt för främst vissa ensamkommande som beviljats uppehållstillstånd att få längre uppehållstillstånd om de studerade på gymnasial nivå.

Enbart ett fåtal veckor efter att nya gymnasielagen trätt i kraft vägrade två av landets migrationsdomstolar att tillämpa en central del av lagen, vilket bl.a. resulterade i ett uppmärksammat handläggningsstopp för dessa ärenden hos Migrationsverket.⁶ Även om Migrationsöverdomstolen relativt omgående tog upp de här två målen till prövning och klargjorde att lagen *ska* tillämpas kvarstod frågetecken kring *hur* väsentliga delar av den skulle tillämpas och tolkas.

Ett sådant frågetecken var vilken betydelse s.k. viljeyttringar att ansöka om asyl skulle tillmätas i bedömningen av om en sökande uppfyller lagens datumrekvisit. För att omfattas av denna nya möjlighet till uppehållstillstånd är det nämligen avgörande att sökandes asylansökan ska ha registrerats hos Migrationsverket senast den 24 november 2015. Av Migrationsverkets rättsliga ställningstagande avseende nya gymnasielagen framgår att om en utlänning avgett en viljeyttring att ansöka om asyl dessförinnan kan det datumet användas som registreringsdatum istället för det som formellt registrerats hos Migrationsverket. Huruvida det här är en tolkning i enlighet med gällande rätt verkar migrationsdomstolarna dock ha delade meningar om.

Det har beskrivits av Anna Lundberg, professor i välfärdsrätt, att i efterdyningarna av hösten 2015 har lagar på migrationsområdet skyndsamt stiftats och verkställt i syfte att skapa lösningar på en politiskt formulerad ”nödsituation”. Sedan 2015 har tillfälliga, knapphändigt beredda och kritiserade lagar på migrationsrättens område kunnat stiftas.⁷ Nya gymnasielagen kan ses som ett led i den här utvecklingen. Vad kan konsekvenserna bli för den enskildes rättssäkerhet när lag stiftas på det här viset?

Den här uppsatsen ska titta närmare på utformningen och migrationsdomstolarnas tillämpning av nya gymnasielagen för att undersöka detta.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med den här uppsatsen är att granska nya gymnasielagens utformning och tillämpning för att, utifrån ett rättssäkerhets- och legalitetsperspektiv, åskådliggöra hur lagkonstruktion kan inverka på den enskildes rättssäkerhet. Med utgångspunkt i syftet har jag valt att närmare undersöka en specifik del av nya gymnasielagen. Den del som kommer undersökas är nya gymnasielagens datumrekvisit och vilken betydelse viljeyttringar att ansöka om asyl har för bedömningen av om en sökande uppfyller rekvisitet. Nedanstående frågeställningar kommer att vara ledande för uppsatsen.

Hur förhåller sig utformningen av nya gymnasielagens datumrekvisit till rättssäkerhets- och legalitetsprincipen?

- Hur, och i vilken kontext, har nya gymnasielagens datumrekvisit utformats?

---

⁶ Detta berörs närmare i avsnitt 3.5.

⁷ Lundberg (2017).

- Hur har viljeyttringar att ansöka om asyl inkorporerats i nya gymnasielagens datumrekvisit?

Hur förhåller sig migrationsdomstolarnas tillämpning av nya gymnasielagens datumrekvisit till rättssäkerhets- och legalitetsprincipen?

- I vilken utsträckning har migrationsdomstolarna tillmätt viljeyttringar betydelse för att den sökande ska uppfylla datumrekvisitet?
- Vilka argument har legat till grund för domstolarnas tolkning av viljeyttringars betydelse för datumrekvisitet?

1.3 Avgränsning

Det finns många aspekter av nya gymnasielagen som är intressanta att studera närmare. Av tidsskäl kommer dock exempelvis inte lagens syfte eller målgruppsdefinitionen att undersökas eller diskuteras närmare. Inte heller finns det möjlighet att undersöka de många praktiska konsekvenserna som nya gymnasielagen givit upphov till.

Att jag valt att fokusera på just viljeyttringar i relation till nya gymnasielagen beror dels på att det på ett tydligt sätt åskådliggör vissa tendenser och problem inom migrationsrätten, dels på att frågan om viljeyttringars betydelse för dessa ärenden ter sig lämplig att granska i en tillämpningsstudie. Av tidsskäl har jag valt att inte undersöka fler rättsfrågor i utformning och tillämpning som t.ex. frågor som berör identitet på olika sätt.

Motsvarande avgränsningar har gjorts i den empiriska delen av uppsatsen, dvs rättsfallsundersökningen, och dessa avgränsningar redovisas närmare i metod- och materialavsnittet nedan.

Det kan nämnas att utifrån valet av ämne har uppsatsen ett begränsat värde för gällande rätt eftersom det endast finns ett begränsat antal ärenden där nya gymnasielagen åberopats och dessa kan inte bli fler. Under arbetet med uppsatsen återstod knappt 1000 sådana ärenden som var öppna i domstol. Av rättsfallsundersökningen i kapitel 5 framgår att endast en bråkdel av de avgjorda ärendena berör frågan om viljeyttringar i relation till nya gymnasielagen.

1.4 Metod och material

Uppsatsen utgörs av dels en redogörelse av gällande rätt avseende nya gymnasielagen och viljeyttringar, dels en empirisk undersökning av avgöranden i migrationsdomstolarna.

Vad gäller forskningsläget kan det konstateras att nya gymnasielagen trädde i kraft för ungefär ett och ett halvt år sedan. Av den anledningen har den inte avhandlats ingående i någon typ av rättsvetenskaplig litteratur eller forskning. Inte heller verkar den ha varit föremål för andra undersökningar i juridiska studentuppsatser eller liknande som publicerats.

För den del av uppsatsen som berör asylmottagandet och dess brister under hösten 2015 har huvudsakligen en statlig offentlig utredning använts som källa.⁸ Även om den framförallt återger olika myndigheters uppfattning av asylmottagandet under hösten 2015 ger den en översiktlig bild av hur situationen såg ut. Anledningen till att denna har använts i så pass stor utsträckning är att det i övrigt finns få vetenskapliga källor som granskar asylmottagandet under den här perioden.

Avseende avsnittet om teoretiska utgångspunkter och redogörelsen för gällande rätt i kapitel 2–4 har en rättsdogmatisk metod tillämpats där vedertagna rättskällor såsom lagtext, förarbeten, praxis samt juridisk doktrin varit underlag för att beskriva gällande rätt. För att återge delar av kritiken mot nya gymnasielagen har remissvar från de myndigheter som framförallt tillämpar den lagts fram och övriga aktörer, såsom intresseorganisationer, utelämnats av utrymmesskäl.

En viktig del av rättstillämpningen i den svenska migrationsrätten är Migrationsverkets interna styrdokument, de så kallade rättsliga ställningstagandena eller rättsliga kommentarerna. Även om de inte formellt har ställning som rättskällor spelar de dock en central roll i den här uppsatsen eftersom tolkningen gällande viljeyttringar om att ansöka om asyls betydelse härleds från dessa. En redogörelse av dessa interna styrdokuments förhållande till gällande rätt inom migrationsrätten återfinns i avsnitt 4.1.

När det kommer till statistik gällande asylansökningar och handläggningstid har information hämtats från statistikavdelningen på Migrationsverkets officiella hemsida. För specificerad statistik gällande ärenden där 16 f § begränsningslagen har åberopats har det begärts via e-post från Migrationsverkets statistikenhet. Även en generell fråga om verkets interna styrdokument har besvarats per mail av Migrationsverkets rättsavdelning.

Uppsatsens huvudsakliga källmaterial är emellertid avgöranden i migrationsdomstolar som berör nya gymnasielagen, dvs. 16 f § begränsningslagen. Enligt Migrationsverkets statistik från den 15 september 2019 har 4121 ärenden avgjorts i domstol där uppehållstillstånd enligt 16 f § begränsningslagen åberopats.⁹ Den 27 september 2019 fanns det fortfarande 973 öppna ärenden fördelade över landets migrationsdomstolar.¹⁰

JP Infonets söktjänst *JP Rättsfallsnet – Migration* har använts för att söka efter och hämta relevanta avgöranden. I databasen återfinns samtliga domar och beslut från migrationsdomstolarna. Själva sökningen gick till på följande vis. Med anledning av att nya gymnasielagen, 16 f § begränsningslagen, trädde i kraft den 1 juli 2018 har sökningen begränsats tidsmässigt från det

---

⁸ SOU 2017:12.

⁹ Migrationsverket, Enheten för Statistik och Analys, e-post, 2019-09-16.

¹⁰ Migrationsverket, Enheten för Statistik och Analys, e-post, 2019-09-27.

datumet till den 12 november 2019.¹¹ Den sökterm som använts för att urskilja relevanta avgöranden är ”16f” + *viljeyttring**. Av ca 220 sökresultat har jag sedan identifierat 127 avgöranden som relevanta. Vad jag menar med relevanta återkommer jag till nedan.

Utifrån den här metoden går det inte att garantera att samtliga avgöranden vid migrationsdomstolarna, där viljeyttringar åberopats eller berörts i ärenden om uppehållstillstånd enligt 16 f § begränsningslagen, inkluderats i undersökningen. Däremot är sannolikheten mycket stor att en övervägande majoritet av dessa avgöranden inkluderats eftersom jag har undersökt samtliga domar inom det angivna tidsspannet där sökorden återfinns.

Avseende bedömningen av om ett avgörande är relevant har följande urvalskriterier tillämpats vid granskningen av domar. Först och främst har jag kontrollerat om uppehållstillstånd enligt 16 f § begränsningslagen har åberopats och prövats i domstolen. Därefter har jag undersökt om sökande avgivit en viljeyttring, som dokumenterats av en myndighet, antingen behörig myndighet eller till en kommun, alternativt att viljeyttring på något sätt beaktats eller diskuterats av domstolen i relation till bedömningen av om den sökande uppfyller datumrekvisitet i 16 f § begränsningslagen.¹² Det sistnämnda innebär att även om en viljeyttring inte dokumenterats, åberopats eller varit avgörande för frågan om uppehållstillstånd har jag ändå valt att inkludera avgöranden där det finns ett resonemang och/eller ett beaktande av förekomsten av en viljeyttring. Det kan t.ex. röra sig om att domstolen helt enkelt konstaterar i bedömningen av datumrekvisitet att någon viljeyttring om att ansöka om asyl inte finns i ärendet som kan styrka ett tidigare registreringsdatum. Ett sådant uttalande har tolkats som att domstolen tillmäter viljeyttringar betydelse genom att beakta det vid bedömningen.

---

¹¹ Den 12 november 2019 gjordes den senaste sökningen i databasen innan resultaten sammanställdes.

¹² Se vidare kapitel 4 för en redogörelse av viljeyttring att ansöka om asyl och dess betydelse för 16 f § begränsningslagen.

Tabell 1. Urvalskriterier för relevanta avgöranden.

1. Berör avgörandet 16 f §?	Behandlar avgörandet frågan om uppehållstillstånd enligt 16 f § begränsningslagen?
2. Finns dokumenterad viljeyttring?	Finns det i målet en dokumenterad viljeyttring antingen till behörig myndighet eller kommun?
3. Om inte, har viljeyttring annars beaktats/diskuterats?	Även om det inte funnits en dokumenterad viljeyttring i målet, har domstolen beaktat eller diskuterat frågan om viljeyttring vid bedömningen av om en sökande uppfyller lagens datumrekvisit?

Bland de relevanta avgörandena har jag sedan undersökt huruvida viljeyttringen i de enskilda ärendena varit direkt avgörande för att en sökande ska uppfylla datumrekvisitet i 16 f § begränsningslagen eller inte. Det kan påpekas att viljeyttringar i vissa ärenden varit direkt avgörande för att en sökande ska uppfylla datumrekvisitet enligt 16 f § begränsningslagen, men den sökande har emellertid ändå nekats uppehållstillstånd på grund av vandels- och säkerhetsprövningen i 17 a § begränsningslagen.¹³ Trots detta har sådana viljeyttringar, i ett fåtal avgöranden, kategoriserats som direkt avgörande viljeyttringar i undersökningen, även om personen i fråga inte beviljades uppehållstillstånd.

Slutligen har jag registrerat domstolens inställning till viljeyttringar, dvs. om dem tillmätts betydelse vid bedömningen eller inte i dessa mål samt om inställningen varit i linje med migrationsverkets inställning. Det sistnämnda har gjorts i den utsträckning det tydligt framgått av domskälen, vilket inte alltid varit fallet. Även domare, avdelning och domsdatum har registrerats.

När det kommer till migrationsdomstolarnas argument för tolkningen av om viljeyttringar ska tillmätas betydelse vid bedömningen av nya gymnasielagens datumrekvisit har jag sammanställt huvudpunkterna i domstolarnas argumentation. Utifrån domskälen har jag således undersökt vad domstolarna baserat sin inställning till viljeyttringars betydelse för tolkningen av datumrekvisitet på och vilket rättsligt stöd den utgår från.

Av respekt för de inblandade har jag valt att anonymisera avgörandena från migrationsdomstolarna. Detta har gjorts genom att en omvandlingstabell skapats där samtliga avgöranden tilldelats en unik siffra som uppges i fotnoterna istället för det riktiga målnumret. Dessutom har ett namn som framgår i ett citerat avgörande anonymiserats. Emellertid har datum och i vilken domstol målet behandlats inte anonymiserats eftersom dessa faktorer har viss relevans för undersökningen.

¹³ Se avsnitt 3.2 för mer om vandels- och säkerhetsprövningen i 17 a § begränsningslagen.

1.5 Teoretiska utgångspunkter

1.5.1 Rättssäkerhet i lagstiftning och tillämpning

Ett centralt begrepp för den här uppsatsens syfte är rättssäkerhet. Rättssäkerhet framhålls ofta som en essentiell beståndsdel i ett demokratiskt rättssamhälle samtidigt som det saknas en enhetlig definition. Vad som inbegrips i begreppet varierar i juridisk doktrin, men en vanlig uppdelning brukar göras mellan den *formella* och den *materiella* rättssäkerheten.¹⁴

Själva kärnan i rättssäkerhetsbegreppet utgörs av att rätten ska vara förutsebar med stöd av lagar. Åke Frändberg definierar rättssäkerhet som rättsligt grundad förutsebarhet och ger således uttryck för ett formellt rättssäkerhetsbegrepp.¹⁵ Enligt Frändbergs definition ska rättssystemet kunna ge svar på rättsliga frågor och svaren ska vara klara och tydliga. Vidare krävs att svaren ska vara lättillgängliga och pålitliga.¹⁶ Den här definitionen tar alltså sikte på att rättsliga beslut ska vara formellt riktiga i betydelsen att de grundas på klar och tydlig lag och att det är möjligt för den enskilde att förutse utkomsten.

Ett materiellt rättssäkerhetsbegrepp innefattar utöver den rättsligt grundade förutsebarheten att besluten även är materiellt godtagbara ur ett etiskt perspektiv. Enligt Alexander Peczenik betyder detta att ”beslut som innebär rättskipning eller myndighetsutövning bör vara rimligt förutsebara med stöd av lagen och *förenliga med ett hänsynstagande till andra etiska värden*”¹⁷.

I den här uppsatsen kommer ett formellt rättssäkerhetsbegrepp att tillämpas. Framför allt för att den rättsligt grundade förutsebarheten är mer påtaglig och ter sig enklare att objektivt granska än materiella och etiska hänsyn. Även om den materiella rättssäkerheten i allra högsta grad är relevant och viktig på det migrationsrättsliga området, lämnas den aspekten därhän mot bakgrund av uppsatsens frågeställning.

För att ytterligare utveckla vad som avses med förutsebarhet i rättssäkerhetsbegreppet lyfts ofta vissa faktorer som främjar rättssäkerheten fram, s.k. rättssäkerhetsgarantier. Att lagstiftningen innehåller klara, tydliga och generella rättsregler är sådana faktorer. För att uppnå en hög grad av förutsebarhet måste alltså rättsreglerna först och främst vara tillräckligt tydliga och generella.¹⁸ Frändberg uttalar därför att ”den enda verkligt pålitliga rättssäkerhetsgarantin ligger i lagen. Därför ställer rättssäkerhetsidealet stora krav på dem som skriver våra lagar –

---

¹⁴ Se diskussion i Zila (1990), Frändberg (2019) och Peczenik (1995).

¹⁵ Frändberg (2019) s. 28.

¹⁶ Frändberg (2019) s. 30.

¹⁷ Peczenik (1995) s. 94.

¹⁸ Peczenik (1995) s. 51–52; Frändberg (2000) s. 274.

lagskrivningsteknikerna – och det i en rad olika avseenden”¹⁹. Asbjörn Kjønstad har avseende rättssäkerheten inom socialrätten lagt fram fyra sätt på vilka rättssäkerheten kan stärkas, däribland att de materiella rättsreglerna ska vara tydliga och enkla att använda.²⁰

Även en allt för snabb ändringstakt av rättsregler kan påverka förutsebarheten negativt.²¹ Peczenik framhåller på den punkten att anledningen till det är att varken medborgare eller rättstillämpare hinner anpassa sig till förändringarna. Enligt honom behöver medborgare ha ”en fast ram inom vilken de kan planera sina handlingar”.²²

När det kommer till rättstillämpningen är en viktig aspekt av förutsebarheten att det finns enhetlighet och konsekvens i bedömningen. Detta innebär att lika omständigheter bedöms lika och att samma slutsatser dras i bedömningar där likartade omständigheter föreligger. Enligt Lena Marcusson är det här en förlängning av grundlagens krav på objektivitet och saklighet.²³ Kjønstad förespråkar även att möjligheten att kontrollera eller överpröva ett beslut utgör en rättssäkerhetsgaranti.²⁴

1.5.2 Legalitetsprincipen

En annan grundläggande princip i en modern demokratisk rättsordning är legalitetsprincipen. Legalitetsprincipen i svensk rätt slås fast i regeringsformens 1 kap. 1 § 3 st., där det stadgas att all offentlig makt utövas under lagarna. Det centrala i legalitetsprincipen är alltså ett krav på någon form av författningsstöd för all offentlig maktutövning. Legalitetsprincipen är nära förenad med rättssäkerhetsbegreppet eftersom kravet på legalitet är en nödvändighet för rättssäkerhet. Utan respekt för att rätten ska tillämpas med stöd av rättsregler är rättsligt grundad förutsebarhet i princip en omöjlighet.²⁵

Principen har kanske sin mest etablerade definition och strängaste tillämpning inom straffrätten där den framförallt har funktionen att skydda enskilda mot djupgående ingrepp från staten. Legalitetsprincipen inom straffrätten har därför ytterligare lagstöd mot retroaktiv lagstiftning och analogisk tolkning.²⁶ Legalitetsprincipen återfinns även inom förvaltningsrätten, om än med en något annorlunda definition. Precis som begreppet rättssäkerhet är definitionen av legalitetsprincipen inom förvaltningsrätten inte helt entydig.²⁷

---

¹⁹ Frändberg (2000) s. 277.

²⁰ Kjønstad (2000) s. 50.

²¹ Frändberg (2000) s. 280; Peczenik (1997) s. 53; diskussionen gällande den höga förändringstakten på socialförsäkringsområdet och dess negativa inverkan på den formella rättssäkerheten i Vahlne-Westerhäll (2002) s. 566–570.

²² Peczenik (1995) s. 53.

²³ Marcusson (2010) s. 250.

²⁴ Kjønstad (2000) s. 51.

²⁵ Jfr Zila (1999) s. 298; Frändberg (2000) s. 279.

²⁶ Detta framgår av regeringsformen 2 kap. 10 § och 1 kap. 1 § brottsbalken.

²⁷ Warnling-Nerep (2009) s. 835.

Själva kärnan i principen är dock det Fredrik Sterzel kallar ”ett krav på maktutövningens normbundenhet i motsats till godtycke”²⁸.

Carl Lebeck har i sin utförliga monografi över den förvaltningsrättsliga legalitetsprincipen definierat att denna innehåller fyra komponenter: krav på föreskriftsstöd, publicitet, icke-retroaktivitet och förutsebarhet i rättstillämpning.²⁹

Vad avser föreskriftskravet, dvs. krav på författningsstöd, i förvaltningsrätten framhåller Lebeck att den innebär ett ”krav dels på att det ska finnas positivt stöd i föreskrifter för myndigheters beslut, dels på att beslut inte får strida mot rättsregler”³⁰. Även om legalitetsprincipen oftast behandlas i relation till skyddet mot godtyckligt maktutövande gentemot enskilda har föreskriftskravet även en konstitutionell funktion genom att vara en förutsättning för styrning av den offentliga maktutövningen genom riksdagen. Föreskriftskravet gäller därför såväl för betungande som gynnande förvaltningsbeslut.³¹ Emellertid krävs striktare precision av det rättsliga stödet för betungande beslut än för gynnande beslut.³²

Enligt Lebeck förutsätter den förvaltningsrättsliga legalitetsprincipen ett krav på hög grad av konsistens i rättstillämpningen.³³ Det är bl.a. detta som Lebeck avser när han talar om förutsebarhet och rättssäkerhet som en del av legalitetsprincipen. En annan aspekt av det, är vilka lagtolkningsprinciper som är tillåtna i relation till olika typer av förvaltningsrättsliga beslut. Legalitetsprincipen kräver som huvudregel en strikt lagtolkning när det finns en språkligt sett tydlig lagregel. Detta innebär att en lagregel inte får ges ett tillämpningsområde som utifrån normalt språkbruk ligger utanför dess betydelse eller som är i strid med dess ordalydelse men i linje med t.ex. ett förarbetsuttalande. Detta gäller framförallt i förhållande till ingrepp i enskildas personliga och ekonomiska förhållanden.³⁴ Sterzel påpekar emellertid att det inte är godtagbart att tillämpa en mindre strikt tolkning enbart utifrån motiveringen att den är till fördel för den enskilde.³⁵

Både Lebeck och Sterzel konstaterar att ett absolut skydd mot retroaktivitet varken har grundlagsstöd eller återfinns i praxis inom förvaltningsrätten, även om ett visst skydd mot retroaktiv betungande maktutövning verkar finnas.³⁶

---

²⁸ Sterzel (2017) s. 94.

²⁹ Lebeck (2018) s. 58–72.

³⁰ Lebeck (2018) s. 162.

³¹ Lebeck (2018) s. 264–265; Sterzel (2017) s. 94–96.

³² Lebeck (2018) s. 415–416.

³³ Lebeck (2018) s. 66.

³⁴ Lebeck (2018) s. 326–329; Sterzel (2017) s. 96.

³⁵ Sterzel (2017) s. 96.

³⁶ Lebeck (2018) s. 395–400; Sterzel (2017) s. 89–91.

1.6 Begrepp

En del av terminologin i uppsatsen kan framstå som förvirrande, varför det inledningsvis kan vara bra att klargöra vissa begrepp.

Begränsningslagen eller *lag (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige* har flera vedertagna förkortningar. Migrationsverket, och migrationsdomstolarna i varierande omfattning, använder inte förkortningen *begränsningslagen* utan *tillfälliga lagen* som också är ett vedertaget namn. För att inte skapa förvirring har jag genomgående använt *begränsningslagen*, som jag anser är den mer passande förkortningen av *lagen*.

Nya gymnasielagen är, det vedertagna namnet till trots, inte en egen lag utan en enstaka paragraf – 16 f § *begränsningslagen*. *Nya gymnasielagen* är alltså tekniskt sett en del av *begränsningslagen*. Både benämningen *nya gymnasielagen* och 16 f § *begränsningslagen* tillämpas i uppsatsen.

I uppsatsen används *datumrekvisitet* för att benämna 16 f § 1 st. 1 p. *begränsningslagen* som innehåller kravet att en sökandes första asylansökan ska ha registrerats senast den 24 november 2015 för att kunna beviljas uppehållstillstånd. Frågan om viljeyttringars betydelse kan i viss utsträckning även vara relevant för rekvisitet i 16 f § 1 st. 3 p. *begränsningslagen*, dvs. att handläggningstiden ska ha överstigit 15 månader.³⁷ Det sistnämnda rekvisitet vilar på det registreringsdatum av en sökandes asylansökan som föreskrivs i 16 f § 1 st. 1 p. När det i uppsatsen talas om viljeyttringars betydelse för tolkningen av *datumrekvisitet* innefattar detta således även viljeyttringars betydelse för beräkningen av handläggningstiden.

Viljeyttring är en juridisk term som används inom flera olika rättsområden. När det talas om viljeyttringar i den här uppsatsen avser det viljeyttring *att ansöka om asyl* såsom detta definierats av Migrationsverket i dess rättsliga ställningstagande och rättsliga kommentar.³⁸

Begreppet *ensamkommande barn* används här i bemärkelsen en person under 18 år som utan föräldrar eller vårdnadshavare flytt till Sverige för att ansöka om asyl samt de barn som inte kom ensamma men som sedermera övergivits av föräldrar eller vårdnadshavare. Även begreppet *ensamkommande unga* förekommer för att beteckna de ensamkommande barn som sedermera fyllt 18 år eller blivit uppskriven i ålder av Migrationsverket.

1.7 Disposition

Uppsatsen är strukturerad på följande sätt. I *kapitel 2* beskrivs den politiska och historiska kontexten till *nya gymnasielagen* och de senaste årens

---

³⁷ Se avsnitt 3.2 för en redogörelse av *nya gymnasielagens* rekvisit.

³⁸ Se *kapitel 4* för en ingående redogörelse av detta.

rättsutveckling på migrationsrättens område. Det följs sedan av en redogörelse av nya gymnasielagens utformning och innehåll samt en sammanfattning av kritik före och efter ikraftträdandet av den i *kapitel 3*. I *kapitel 4* redogörs för vad viljeyttringar att ansöka om asyl är, varifrån begreppet kommer samt vilken betydelse de har för ärenden om uppehållstillstånd där nya gymnasielagen åberopas.

Uppsatsens rättsfallsundersökning av tillämpningen vid migrationsdomstolarna av nya gymnasielagens datumrekvisit i relation till viljeyttringar återfinns i *kapitel 5*. Där presenteras i vilken mån viljeyttringar att ansöka om asyl har tillmätts betydelse för uppfyllandet av datumrekvisitet i migrationsdomstolarna. Detta följs av en sammanställning av domstolarnas argumentation för och emot en tolkning där viljeyttringar tillmäts betydelse för datumrekvisitet i nya gymnasielagen.

I *kapitel 6* besvaras uppsatsens övergripande frågeställningar genom en analys av nya gymnasielagens datumrekvisits utformning och tillämpning vid migrationsdomstolarna utifrån ett rättssäkerhets- och legalitetsperspektiv. I *kapitel 7* förs en kort avslutande diskussion.

2 Rättsutvecklingen inom svensk migrationsrätt sedan 2015

Historien om den nya gymnasielagen, dvs. 16 f § begränsningslagen, inrymmer många av de senaste årens förändringar i svensk migrationspolitik. För att förstå uppkomsten, behovet och utformningen av nya gymnasielagen är det nödvändigt att redogöra för den ökade migrationen till Sverige under hösten 2015 och de efterföljande förändringarna i svensk lagstiftning på migrationsrättens område.

2.1 Asylmottagandet hösten 2015

2015 var ett minst sagt omtumlande och historiskt år för svensk migrationspolitik. Under hösten 2015 ägde de händelserna som ofta benämns som flyktingkrisen rum, vilka kom att vara avgörande för de efterföljande årens omfattande förändring i svensk migrationspolitik och migrationsrätt.

Hösten 2015 inleddes med att statsminister Stefan Löfven den 6 september 2015 höll ett numera ökänt tal vid en manifestation för flyktingar på medborgarplatsen i Stockholm. Några dagar dessförinnan hade en bild på ett treårigt barn som drunknat under flykten över medelhavet till Europa fått stor medial spridning. I sitt tal utropade Löfven att ”Mitt Europa tar emot människor som flyr från krig, solidariskt och gemensamt. Mitt Europa bygger inte murar, vi hjälps åt när nöden är stor”³⁹.

Emellertid skedde det något därefter som på kort tid skulle få Löfven och regeringen att ändra inställning till asylmottagandet. Under hösten kom nämligen antalet asylsökande som flydde till Sverige att kraftigt öka. Vid årets slut hade nästan 163 000 människor sökt asyl i Sverige. Det var mer än en fördubbling av antalet asylsökande jämfört med föregående år och ungefär 114 000 personer ansökte om asyl i Sverige bara under perioden september t.o.m. december. Utöver den markanta ökningen av det totala antalet asylsökande i Sverige ansökte ca 35 000 ensamkommande barn om asyl 2015 varav ca 26 000 under årets sista fyra månader. I jämförelse hade 7 000 ensamkommande barn ansökt om asyl i Sverige under hela det föregående året.⁴⁰

---

³⁹ Regeringskansliet, *Tal av statsminister Stefan Löfven vid Manifestationen för flyktingar*, 2015-09-06.

⁴⁰ Migrationsverket, *Inkomna ansökningar om asyl 2015*; Migrationsverket, *Inkomna ansökningar om asyl 2014*.

Det svenska asylmottagandet visade sig vara oförmöget att hantera den här situationen. Regeringen gav därför i juni 2016 en särskild utredare uppdrag att utvärdera hanteringen av asylmottagandet i Sverige under 2015.⁴¹ I den utredning som sedan publicerades beskrivs det svenska asylmottagandet utifrån olika myndigheters perspektiv.

Av utredningen framgår att till följd av den stora ökningen av asylsökande som kommit till Sverige under hösten 2015 befann sig Migrationsverket vid en viss tidpunkt i akut brist på sovplatser. Därför uppläts bl.a. tält som tillfälliga asylboenden och Malmömessan öppnades som ”vänthall” för asylsökande personer.⁴² På vissa av Migrationsverkets enheter fick asylsökande sova i receptionen.⁴³ Kommunerna hade svårt att ordna boendeplaceringar för de asylsökande ensamkommande barnen och uppger att många av dem försvann.⁴⁴

Olika myndigheter såsom Migrationsverket och socialtjänsten fanns tillsammans med ideella organisationer närvarande på flera av landets större tågcentraler och hamnar för att ta emot de många asylsökande personer som anlände dagligen.⁴⁵

För kommuner runt om i landet var det under hösten 2015 ett stort problem att det tog mycket långt tid innan ensamkommande barn registrerades som asylsökande. Vissa kommuner uppger i utredningen att det tog flera veckor, upp till en månad, innan barnen fick sin asylansökan formellt registrerad hos Migrationsverket.⁴⁶ Även enligt Migrationsverket var det under några veckor under hösten 2015 flera tusen asylsökande som väntade tre till fyra veckor innan deras asylansökningar registrerades hos Migrationsverket.⁴⁷

Den 12 november 2015 beslutade regeringen att införa inre gränskontroller vid gränsövergångar såsom Öresundsbron och vissa hamnar. Vid dessa kontrollerade polisen resenärers resehandlingar och om det saknades giltiga dokument fick personen frågan om den ville söka asyl.⁴⁸

Efter den våg av asylsökande personer som flydde till Sverige under 2015 kom Migrationsverkets handläggningstider under de efterföljande åren att öka avsevärt. För asylärenden som avgjordes år 2014 var den genomsnittliga handläggningstiden hos Migrationsverket för ett ensamkommande barn 143 dagar.⁴⁹ År 2017 uppgick motsvarande handläggningstid till 578 dagar.⁵⁰

---

⁴¹ Dir. 2016:47.

⁴² SOU 2017:12 s. 296–301.

⁴³ SOU 2017:12 s. 196.

⁴⁴ SOU 2017:12 s. 247–250.

⁴⁵ SOU 2017:12 s. 135 och s. 244.

⁴⁶ SOU 2017:12 s. 246.

⁴⁷ SOU 2017:12 s. 136.

⁴⁸ SOU 2017:12 s. 196.

⁴⁹ Migrationsverket, *Avgjorda asylärenden 2014*.

⁵⁰ Migrationsverket, *Avgjorda asylärenden 2017*.

2.2 Begränsningslagen

Mot bakgrund av den ovan beskrivna ökade migrationen till Sverige under hösten 2015, aviserade regeringen den 24 november 2015 förslag på ”åtgärder för att skapa andrum för svenskt flyktingmottagande”.⁵¹ Detta resulterade senare i begränsningslagen som trädde ikraft den 20 juli 2016.

Lagen innebar en kraftig inskränkning av migrationsrätten i vilken de svenska reglerna anpassades till EU-rättens miniminivåer och där möjligheterna att beviljas uppehållstillstånd kraftigt försämrades. Konkret innebar detta att tidsbegränsade uppehållstillstånd blev huvudregel istället för permanenta uppehållstillstånd, som tidigare varit huvudregel. Rätten till familjeåterförening för alternativt skyddsbehövande togs bort och ett utvidgat försörjningskrav infördes i andra ärenden om familjeåterförening. Dessutom togs skyddsgrunden övrigt skyddsbehövande bort och uppehållstillstånd för synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter reducerades till att endast omfatta fall då det skulle strida mot ett svensk konventionsåtagande att inte bevilja det.

Begränsningslagen utformades som en tillfällig lag, avsedd att gälla under tre år där ett antal undantagsparagrafer skulle tillämpas framför utlänningslagens (2005:716) regler. Ett särdrag för den här lagstiftningen är att datumet för regeringens presentation av åtgärder den 24 november 2015 spelar en avgörande roll. Det här framgår av övergångsbestämmelserna till lagen, där bl.a. barnfamiljer och ensamkommande barn som ansökte om asyl senast den 24 november 2015 och fortfarande är barn vid Migrationsverkets prövning inte omfattas av lagens begränsningar. Anledningen till den här regleringen var enligt förarbetena att barn blev särskilt utsatta av de nya reglerna och att regeringen därför ville undanta de som kom innan lagförslagen presenterades från begränsningslagens strängare regler.⁵²

Trots att begränsningslagen ursprungligen var avsedd att gälla i tre år förlängdes lagen, med vissa förändringar, den 20 juli 2019 och är alltså gällande fram till 19 juli 2021.⁵³

---

⁵¹ Regeringskansliet, *Regeringen föreslår åtgärder för att skapa andrum för svenskt flyktingmottagande*, 2015-11-24.

⁵² Prop. 2015/16:174 s. 66–67.

⁵³ Lag om dels fortsatt giltighet av lagen (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, dels ändring i samma lag.

3 Nya gymnasielagen – en ny möjlighet till uppehållstillstånd

I det här kapitlet kommer det att redogöras för hur nya gymnasielagen och dess datumrekvisit utformats, kritik som framförts mot den och relevant praxis från Migrationsöverdomstolen.

3.1 Bakgrund

Som framgick i föregående kapitel fanns det från lagstiftarens sida en avsikt att begränsningslagen inte skulle gälla för de ensamkommande barn som sökt asyl senast den 24 november 2015. Emellertid hade Migrationsverkets handläggningstider för ensamkommande barn kommit att nästan tredubblas de följande åren efter begränsningslagens avisering. Detta innebar att många av de ensamkommande barn som lagstiftaren avsett att undanta från begränsningslagens bestämmelser, hann fylla eller bli uppskrivna till 18 år innan de hunnit få ett beslut från Migrationsverket. Begränsningslagen blev därför tillämplig på deras asylärenden vilket kraftigt försämrade deras möjlighet till uppehållstillstånd. Mot bakgrund av den här situationen lade regeringen i januari 2018 fram ett förslag om en ny möjlighet till uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå, för vissa ensamkommande barn som kommit innan aviseringen av begränsningslagen 24 november 2015 och som fått avslag på sin asylansökan. Den nya gymnasielagen var skapad.⁵⁴

Av förarbetena till nya gymnasielagen framgår uttryckligen att syftet med införandet av den var att gottgöra de ensamkommande barnen som påverkats negativt av situationen som uppstått under, och efter, hösten 2015:

Som en följd av de långa handläggningstiderna hos Migrationsverket är det emellertid många av dem som kom till Sverige som ensamkommande barn innan aviseringen den 24 november 2015 som har, eller kommer att ha, hunnit bli vuxna innan Migrationsverket fattar ett beslut i deras asylärende. Därmed har deras möjligheter att beviljas uppehållstillstånd i Sverige försämrats. Det är angeläget att åtgärder vidtas för att snarast förbättra situationen för denna grupp.⁵⁵

---

⁵⁴ Prop. 2017/18:252 s. 22.

⁵⁵ Prop. 2017/18:252 s. 22.

3.2 Nya gymnasielagens utformning

Nya gymnasielagen skapades alltså som en ny möjlighet till uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå för vissa ensamkommande som fått eller skulle komma att få avslag på sina asylansökningar.

Nya gymnasielagen, dvs. 16 f § begränsningslagen, är en ovanlig bestämmelse på många sätt. Registreringsdatum hos Migrationsverket och handläggningstidens längd är direkt avgörande för om en sökande omfattas av bestämmelsen eller inte. Den är dessutom begränsad i tid med en fast ansökningsperiod, som varade mellan 1 juli 2018 och 30 september 2018. Den kunde endast ansökas om en gång, vilket innebär att om en ansökan inte lämnats in inom den angivna tidsramen finns det alltså ingen möjlighet att beviljas uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen. Det rör sig därför om ett begränsat antal personer som omfattas av 16 f § begränsningslagen och de inte kan bli fler.

När ansökningsperioden var över hade 11 745 personer ansökt om uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen.⁵⁶ I skrivande stund finns 973 öppna ärenden i domstol där en ansökan om uppehållstillstånd enligt 16 f § har lämnats över från Migrationsverket till migrationsdomstolarna.⁵⁷

För att kunna beviljas ett uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen krävs att ett antal formella kriterier är uppfyllda. De är formulerade i 16 f § begränsningslagen på följande vis:

16 f § första stycket

En utlänning som har fått, eller annars skulle få, ett beslut om utvisning ska beviljas ett uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå om

- 1. utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare,*
- 2. det för utlänningen har, eller borde ha, anvisats en kommun som ska ordna boendet enligt 3 § andra stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,*
- 3. beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, 15 månader eller senare från registreringsdatumet men tidigast den 20 juli 2016,*
- 4. beslutet om utvisning har fattats, eller annars skulle fattas, när utlänningen är 18 år eller äldre,*
- 5. utlänningen befinner sig i Sverige när ansökan om uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå görs, och*
- 6. utlänningen studerar eller har för avsikt att studera*
  - a) i gymnasieskolan eller i gymnasiesärskolan eller på heltid på en annan motsvarande utbildning, eller*

⁵⁶ Migrationsverket, *Över 5 000 har hittills fått uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen*, 2019-01-15.

⁵⁷ Migrationsverket, Enheten för Statistik och Analys, e-post, 2019-09-27.

b) på heltid på en sammanhållen yrkesutbildning inom den kommunala vuxenutbildningen eller den särskilda utbildningen för vuxna.

Huruvida en person omfattas av bestämmelsen är alltså avhängigt bl.a. när dennes asylansökan registrerades, om personen då var under 18 år och hur lång tid det tog innan Migrationsverket fattade beslut i ärendet. Eftersom ett av lagens kriterier dessutom är att sökande ska befinna sig i Sverige när ansökan om ett sådant uppehållstillstånd görs innebär det att lagen var avsedd för de ensamkommande som fått ett lagakraftvunnet utvisningsbeslut men fortfarande befann sig i Sverige vid tidpunkten för ikraftträdandet.

Utöver detta innehåller lagen också en kritiserad⁵⁸ bestämmelse i tredje stycket om att uppehållstillstånd får beviljas även om sökandes identitet är oklar och sökande inte kan göra sin identitet sannolik. En bestämmelse som går emot den svenska migrationsrättens etablerade princip om att en sökandes identitet som regel ska vara klarlagd för att beviljas uppehållstillstånd som inte utgår från skyddsbehov.⁵⁹

Om en sökande uppfyller samtliga formella kriterier i 16 f § begränsningslagen ska uppehållstillstånd för 13 månader beviljas med möjlighet till förlängning.

Den enda grunden för att vägra en sökande uppehållstillstånd är om denne utgör ett hot mot den allmänna ordningen eller säkerheten alternativt om sökande gjort sig skyldig till viss brottslighet eller brottslighet i förening med misskötsamhet. Detta framgår av 17 a § begränsningslagen.

Det bör noteras att även om det uttalade syftet med nya gymnasielagen var att gottgöra vissa ensamkommande unga, som åberopat skyddsskäl som barn och påverkats negativt av Migrationsverkets långa handläggningstider, har bestämmelsen kommit att utformats som ett uppehållstillstånd för studier. Det innebär rättsligt att frågan om uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen helt saknar koppling till de sökandes skyddsbehov vilket medför att internationella konventioner och andra bestämmelser och rättigheter som är kopplat till prövningen av skyddsbehov inte är tillämpliga på 16 f § begränsningslagen.

För den här undersökningens syfte, att granska utformningen av nya gymnasielagens datumrekvisit och tillämpningen av frågan om viljeyttringar i migrationsdomstolarna, är det framförallt rekvisiten i 16 f § 1 st. 1 p. och 3 p. som är relevanta. Rekvisiten är formulerade som att asylansökan ska ha registrerats senast den 24 november samt rekvisitet handläggningstid hos migrationsverkets ska ha överstigit 15 månader från registreringsdatumet. Det är dessa kriterier som potentiellt kan påverkas av en viljeyttring att ansöka om asyl, vilket redogörs för närmare i kapitel 4. Som beskrivits ovan

---

⁵⁸ Se avsnitt 3.4 för en redogörelse av delar av kritiken.

⁵⁹ MIG 2011:11.

inbegrips båda punkterna när det i uppsatsen talas om viljeyttringars betydelse för nya gymnasielagens datumrekvisit.⁶⁰

3.3 Prövningsordningen

Ovan nämndes att en förutsättning för att kunna beviljas uppehållstillstånd enligt 16 f § är att sökande fått avslag på sin asylansökan och att det fattats ett utvisningsbeslut i ärendet. Det här innebär att det först måste utredas huruvida ett uppehållstillstånd kan ges på annan grund innan ett uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen kan beviljas.⁶¹

Några remissinstanser påpekade att det vid tidpunkten för lagens ikraftträdande skulle finnas sökande som omfattades av bestämmelsen men vars överklagande av Migrationsverkets beslut i asylärendet ännu inte skulle ha avgjorts i domstol och således inte erhållit ett lagakraftvunnet beslut. Regeringen konstaterar därför i förarbetena att domstolen utifrån rättspraxis på migrationsområdet och allmänna processrättsliga principer får bedöma förutsättningarna i det enskilda fallet att som första instans pröva frågan om uppehållstillstånd enligt 16 f § begränsningslagen.⁶²

I praktiken har detta medfört att domstolen behandlat ansökningar om uppehållstillstånd enligt 16 f § begränsningslagen som första instans, förutsatt att en ansökan inkommit till Migrationsverket inom ansökningsperioden. Utifrån instansordningen inom den svenska migrationsrätten medför detta även att möjligheten till överprövning vid ett sådant förfarande är begränsat till Migrationsöverdomstolens prövning. För att få ett överklagande prövat av Migrationsöverdomstolen krävs emellertid prövningstillstånd. De grunder som kan ge prövningstillstånd i Migrationsöverdomstolen är begränsade till prejudikat- och extraordinär dispens. Det innebär att någon gransknings- eller ändringsdispens inte tillämpas.

3.4 Kritik under remissförfarandet

Lagförslaget, som kom att bli nya gymnasielagen, mötte hård kritik från tunga myndigheter på området under remissförfarandet. Nedan kommer dessa myndigheters kritik återges i korthet.

Lagrådet uttrycker svidande kritik i sitt yttrande avseende lagförslaget och anför följande:

Gränsen här har nåtts för vad som är acceptabelt i fråga om hur lagstiftning kan utformas [...] De förslag som nu lämnas är knapphändigt analyserade, remisstiden har varit kort och effekterna är svårbedömda.⁶³

---

⁶⁰ Se avsnitt 1.6.

⁶¹ Prop. 2017/18:252 s. 38.

⁶² Prop. 2017/18:252 s. 38.

⁶³ Lagrådet, yttrande 2018-03-28 s. 3–4.

Vidare ifrågasätter lagrådet huruvida det är en godtagbar princip att handläggningstiden hos Migrationsverket ska vara avgörande för möjligheten till uppehållstillstånd, dvs. en faktor helt utanför den enskildes påverkan.⁶⁴ Även det sänkta beviskravet gällande identitet kritiseras eftersom det inte varit föremål för remiss och därför inte beretts på ett godtagbart vis.⁶⁵ Sammanfattningsvis tillstyrker lagrådet inte att förslaget ska läggas till grund för lagstiftning.⁶⁶

Kammarrätten i Stockholm, i egenskap av Migrationsöverdomstol, avstyrker lagförslaget i sitt remissvar. Den anser att den tänkta lagen är svårtillgänglig, komplicerad och att utformningen kommer innebära tillämpningssvårigheter för Migrationsverket och domstolarna.⁶⁷

Alla migrationsdomstolar förutom den vid Förvaltningsrätten i Luleå avstyrker lagförslaget i sina remissvar. Samtliga domstolar anför att lagförslaget ökar komplexiteten i det nuvarande regelverket, att förslaget i flera delar är dåligt utrett och uttalar kritik över det sänkta beviskravet på sökandens identitet. Både migrationsdomstolen i Malmö och Göteborg anser att förslaget riskerar att skapa tillämpningsproblem.⁶⁸

Även Migrationsverket uttrycker kritik mot lagförslaget i sitt remissvar bl.a. eftersom regelverket i den redan komplicerade begränsningslagen ytterligare kompliceras, vilket kan påverka rättssäkerheten, samt riktar kritik mot det sänkta beviskravet avseende den sökandes identitet.⁶⁹

3.5 Migrationsöverdomstolens praxis

Det var inte bara under remissförfarandet som nya gymnasielagen stötte på hård kritik. Bara några veckor efter att lagen trädde i kraft vägrade dessutom två av landets migrationsdomstolar att tillämpa centrala delar av lagen i två uppmärksammade avgöranden. Målen togs sedan upp för prövning av Migrationsöverdomstolen.

Det första målet avgjordes den 6 juli 2018 av migrationsdomstolen i Malmö. Domstolen anser i målet att det sänkta beviskravet gällande identitet i 16 f § begränsningslagen inte ska tillämpas. En sökande som i övrigt uppfyllde lagens kriterier får därför avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd, enligt 16 f § begränsningslagen, på grund av att hen inte styrkt sin identitet. Domstolen lutar sig på regeringsformens lagprövningsinstitut i 11 kap. 14 §

---

⁶⁴ Lagrådet, yttrande 2018-03-28 s. 5.

⁶⁵ Lagrådet, yttrande 2018-03-28 s. 13–14.

⁶⁶ Lagrådet, yttrande 2018-03-28 s. 11.

⁶⁷ Kammarrätten i Stockholm, remissyttrande 2018-02-20.

⁶⁸ Förvaltningsrätten i Luleå, remissyttrande 2018-02-20; Förvaltningsrätten i Malmö, remissyttrande 2018-02-20; Förvaltningsrätten i Göteborg, remissyttrande 2018-02-20; Förvaltningsrätten i Stockholm, remissyttrande 2018-02-20.

⁶⁹ Migrationsverket, remissyttrande 2018-02-12.

och motiverar avgörandet med att stadgad ordning i beredningen av lagen åsidosatts i ett väsentligt hänseende.⁷⁰

Det andra målet avgjordes den 13 juli 2018 av migrationsdomstolen i Stockholm. Domstolen uppger att det sänkta identitetskravet i 16 f § 3 st. begränsningslagen strider mot Schengenregelverkets krav på styrkt identitet innan beviljande av ett uppehållstillstånd. Bestämmelsen är därför i strid med Sveriges bindande överordnande förpliktelser och ska inte tillämpas.⁷¹

Dessa två avgöranden medförde att Migrationsverket den 20 juli 2018 publicerade ett pressmeddelande där det tillkännagavs att verket skulle avvakta med att fatta bifallsbeslut i ärenden där 16 f § begränsningslagen åberopats, i väntan på ledning från Migrationsöverdomstolen.⁷²

De två målen beviljades sedan prövningstillstånd i Migrationsöverdomstolen och avgjordes båda två relativt kort därpå den 25 september 2018. Gällande det första målet understryker Migrationsöverdomstolen att lagen inte berör grundlagsskyddade fri- och rättigheter och att beredningskravet i regeringsformen inte är absolut. Bestämmelsen har dessutom varit föremål för viss beredning. Mot bakgrund av ovanstående kommer Migrationsöverdomstolen fram till att bestämmelsen om sänkt beviskrav för identitet ska tillämpas.⁷³

Vad gäller det andra målet konstaterar Migrationsöverdomstolen bl.a. att Schengenregelverkets krav på fastställd identitet, vid passage vid yttre gräns, inte gäller vid prövningen av frågan om uppehållstillstånd för en utlänning som redan vistas i Sverige. Migrationsöverdomstolen anser därför att den aktuella EU-rättsliga regleringen inte hindrar en bestämmelse som innebär ett sänkt beviskrav rörande identitet på det sätt som anges i 16 f § 3 st. begränsningslagen.⁷⁴

Migrationsöverdomstolen konstaterar alltså genom dessa två domar att den nya gymnasielagen och dess sänkta identitetskravet ska tillämpas. Till följd av detta återupptog Migrationsverket handläggningen av ärenden där 16 f § begränsningslagen åberopats.

Migrationsöverdomstolen har inte tagit ställning till frågan om viljeyttringars betydelse för datumrekvisitet i något avgörande.

---

⁷⁰ MIG 2018:17

⁷¹ MIG 2018:18.

⁷² Migrationsverket, *Migrationsverket avvaktar med bifallsbeslut som gäller den nya gymnasielagen* 2018-07-18.

⁷³ MIG 2018:18.

⁷⁴ MIG 2018:17.

4 Viljeyttringar

Det framgår av genomgången av nya gymnasielagens utformning att viljeyttringar inte nämnts i lagtexten. Trots detta kan just viljeyttringar att ansöka om asyl i vissa fall ha en avgörande roll för uppfyllandet av datumrekvisitet i nya gymnasielagen. Det här kapitlet kommer att beskriva vad en viljeyttring är samt kartlägga varifrån tolkningen, att viljeyttringar ska tillmätas betydelse för uppfyllandet av datumrekvisitet i nya gymnasielagen, härleds.

4.1 Allmänt om Migrationsverkets rättsliga ställningstaganden

Den rättsliga tolkningen att viljeyttringar att ansöka om asyl ska tillmätas betydelse för datumrekvisitet i nya gymnasielagen kommer från ett av Migrationsverkets s.k. *rättsliga ställningstaganden* som berör de ovannämnda övergångsbestämmelser till begränsningslagen.⁷⁵ Det kan därför var av värde att inledningsvis kort beskriva vad dessa rättsliga ställningstaganden är och vilken formell rättslig status de har inom migrationsrätten, innan de rättsliga ställningstaganden som är relevanta för frågan om viljeyttringar återges.

Ett rättsligt ställningstagande är Migrationsverkets interna rättsliga styrdokument gällande hur lagens ska tolkas och hur vissa specifika rättsliga frågor ska bedömas. Det är alltså inte en formell rättskälla och därför inte bindande rent juridiskt. Syftet är att skapa en enhetlig och likformig rättstillämpning.⁷⁶ De rättsliga ställningstagandena publiceras i Lifos som är Migrationsverkets databas för landinformation och landanalys inom migrationsområdet.

En *rättslig kommentar*, till skillnad från ett rättsligt ställningstagande, är enligt Migrationsverkets rättsavdelning inte beredd i samma grad och skapas bl.a. när det finns behov av snabb rättslig analys.⁷⁷

Rebecca Stern & Hanna Wikström menar att Migrationsverkets ökande användande av rättsliga ställningstaganden är ett resultat av Migrationsöverdomstolens knapphändiga praxisbildning på migrationsrättens område. Även om de rättsliga ställningstagandena inte har formell juridisk status har de i viss mån informell juridisk status eftersom de dels är bindande för beslutsfattare på Migrationsverket, dels i viss utsträckning hänvisas till i migrationsdomstolarnas avgöranden.⁷⁸ Kritik har dessutom framförts av Sofi Jansson-Keshavarz & Anna Lundberg om att Migrationsverket gradvis ändrat lagens innehåll genom rättsliga

---

⁷⁵ Se avsnitt 2.2.

⁷⁶ Stern & Wikström (2016) s. 28–30.

⁷⁷ Migrationsverket, Rättsavdelning ledning och kansli, e-post 2019-10-14.

⁷⁸ Stern & Wikström (2016) s. 46–48.

ställningstagande vad gäller verkställighet av ensamkommande barns utvisningsbeslut.⁷⁹

4.2 Rättsligt ställningstagande angående övergångsbestämmelserna i begränsningslagen

Övergångsbestämmelserna till begränsningslagen utesluter bl.a. ensamkommande barn som ansökt om asyl innan brytdatumet 24 november 2015 och fortfarande är barn vid prövningstillfället. Eftersom bestämmelserna saknade vägledning i lagtext och förarbeten ansåg Migrationsverket det nödvändigt att klargöra bl.a. när en ansökan om uppehållstillstånd ska anses inkommen. Verket publicerade därför ett rättsligt ställningstagande som berör detta.⁸⁰ Det här rättsliga ställningstagandet kom sedermera att få avgörande betydelse för tolkningen av nya gymnasielagens datumrekvisit varför dess innehåll kommer redogöras för nedan.

Det rättsliga ställningstagandet konstaterar inledningsvis att asylprocedursdirektivet⁸¹ inte ger svar på frågan när en asylansökan ska anses vara inkommen och att i avsaknad av lösning ska allmänna förvaltningsrättsliga principer ge vägledning. Migrationsverket hänvisar därför till förvaltningslagens regler om överklaganden med formella brister som i ett senare skede, efter överklagandefristen löpt ut, läks och således medför att de kan prövas materiellt. Migrationsverket framhåller vidare att vid en avgiven viljeyttring att ansöka om asyl till behörig myndighet inträder vissa rättigheter enligt asylprocedursdirektivet.⁸²

Migrationsverket konstaterar därför att ”om tidpunkten för viljeyttringen finns noterad i ärendet, ska detta datum användas som registreringsdatum i [asyl]ansökan under förutsättning att den sökande önskar fullfölja sin ansökan”⁸³. Vidare slås fast att även barn kan avge en viljeyttring och ansöka om asyl, om god man eller annan behörig ställföreträdare senare bekräftar ansökan.⁸⁴

Tolkningen, att viljeyttringar att ansöka om asyl kan tillmätas betydelse vid bedömningen av om en sökande omfattas av begränsningslagen, är enligt Migrationsverket tillämpligt även på ansökningar om uppehållstillstånd på annan grund än skyddsbehov. Det här gäller till exempel om det utvidgade försörjningskravet ska vara tillämpligt för en ansökan om familjeåterförening.⁸⁵

---

⁷⁹ Jansson-Keshavarz & Lundberg (2019).

⁸⁰ SR 05/2017 s. 4.

⁸¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd.

⁸² SR 05/2017 s. 5.

⁸³ SR 05/2017 s. 5.

⁸⁴ SR 05/2017 s. 6.

⁸⁵ SR 05/2017 s. 5.

4.3 Propositionen till nya gymnasielagen

Det rättsliga ställningstagandet om övergångsbestämmelserna i begränsningslagen skapades innan lagförslaget om nya gymnasielagen. Emellertid har det fått betydelse för tolkningen av nya gymnasielagens datumrekvisit eftersom lagstiftaren gjorde en hänvisning till ställningstagandet i propositionen.

Under beredningen av nya gymnasielagen kritiserade vissa remissinstanser att ett registreringsdatum senast den 24 november 2015, dvs. datumrekvisitet i nya gymnasielagen, skulle vara avgörande för om en sökande skulle omfattas av bestämmelsen. Vissa instanser föreslog att datumet borde flyttas fram för att säkerställa att de ensamkommande barn som anlände innan aviseringen av begränsningslagen faktiskt skulle omfattas.⁸⁶ Som svar på detta hänvisar regeringen i propositionen till att begränsningslagen redan innehåller ett likadant datumrekvisit i övergångsbestämmelserna och att det inte finns någon anledning att frångå bedömningen som föregick den bestämmelsen. Emellertid konstaterar regeringen, i relation till datumrekvisitet, att Migrationsverket i ett rättsligt ställningstagande ”uttalat att om en utlänning avger en viljeyttring att ansöka om asyl och tidpunkten för viljeyttringen finns noterad i ärendet används detta datum som registreringsdatum (SR 05/2017)”⁸⁷. Regeringen vidareutvecklar dock inte huruvida denna tolkning ska gälla även för nya gymnasielagens datumrekvisit utan stannar vid ovan citerade uttalande. Det här kom sedermera att få stor betydelse för hur lagen sedan skulle tillämpas i migrationsdomstolarna.

Som redogjorts för i avsnitt 2.1 rådde det stora brister i Sveriges mottagande av asylsökande under hösten 2015. En konsekvens av detta blev att många asylsökande fick vänta, i vissa fall mycket lång tid, innan deras asylansökningar formellt registrerades hos Migrationsverket. Med tanke på att just registreringsdatumet av asylansökan gavs en avgörande betydelse för om en sökande skulle omfattas av nya gymnasielagen, kunde detta få inverkan på vilka som skulle komma att omfattas av denna nya möjlighet till uppehållstillstånd.

4.4 Rättslig kommentar angående 16 f §

Den 5 september 2018, ungefär 2 månader efter att nya gymnasielagen trätt i kraft, publicerade Migrationsverket en rättslig kommentar som stöd i tillämpningen av nya gymnasielagen. I kommentaren redogörs för och utvecklas tolkningen av vad som ska anses som en viljeyttring att ansöka om asyl i relation till datumrekvisitet.⁸⁸

---

⁸⁶ Prop. 2017/18:252 s. 31.

⁸⁷ Prop. 2017/18:252 s. 32.

⁸⁸ SR 41/2018. Ställningstagandet ersatte den 7 november 2018 den tidigare gällande SR 32/2018 utan någon ändring avseende frågan om viljeyttringar.

Migrationsverket konstaterar, gällande datumrekvisitet i nya gymnasielagen, att regeringen i förarbetena till nya gymnasielagen hänvisar till Migrationsverkets tolkning av viljeyttringar i sitt rättsliga ställningstagande. Vidare redogör Migrationsverket för att lagstiftaren i förarbetena till införandet av det omarbetade asylprocedursdirektivet uttrycker att de ”myndigheter som typiskt sett kan komma i kontakt med personer som vill söka asyl är Polismyndigheten (särskilt gränspolisen), Tullverket och Kustbevakningen”⁸⁹. Detta tolkas av Migrationsverket som att det är dessa myndigheter, utöver verket, som vanligtvis är behöriga myndigheter att motta en viljeyttring och asylansökan.

Eftersom asylmottagandet under hösten 2015 var i oordning, ledde det till att många ensamkommande barn avgav sin första viljeyttring om asylansökan till en kommun, framför allt socialtjänsten, istället för det som ansetts som en behörig myndighet. Migrationsverket gör därför bedömningen i det rättsliga ställningstagandet att:

*Mot bakgrund av det stora antalet personer som ansökte om asyl den aktuella perioden och den ordning som tillämpades, finns det dock skäl att i detta fall även anse en kommun som behörig myndighet att ta emot viljeyttringar om asylansökningar.*⁹⁰

Det innebär enligt verket att om en viljeyttring avgetts till en kommun, t.ex. socialtjänsten, och det finns noterat i Migrationsverkets ärende, kommer den att utgöra ett *fiktivt registreringsdatum* som ska användas vid bedömningen av om en sökande uppfyller datumrekvisitet i 16 f § begränsningslagen. Migrationsverket framhäver att det som utgångspunkt krävs någon typ av notering i verkets ärende om viljeyttringen, t.ex. en journal- eller tjänsteanteckning, för att den ska användas som registreringsdatum. Om en kommun uppgett att den kontaktat Migrationsverket, men det saknas notering om detta i ärendet ska en bedömning av bevisen i det enskilda fallet göras.⁹¹

---

⁸⁹ SR 41/2018 s. 4 som i sin tur hänvisar till prop. 2016/17:17 s. 34.

⁹⁰ SR 41/2018 s. 4.

⁹¹ SR 41/2018 s. 4.

5 Rättsfallsundersökning

De föregående kapitlen har redogjort för bakgrunden till nya gymnasielagen, utformningen av dess datumrekvisit och hur viljeyttringar att ansöka om asyl fått betydelse för rekvisitet. I det här kapitlet ska resultatet av undersökningen av 127 avgöranden vid migrationsdomstolarna, som berör viljeyttringar i relation till nya gymnasielagen, presenteras.

Rättsfallsundersökningen är avsedd att klargöra i vilken mån migrationsdomstolarna tillmäter viljeyttringar betydelse för datumrekvisitets uppfyllande och vilka argument som ligger till grund för domstolarnas tolkningar av viljeyttringars betydelse för rekvisitet. Undersökningen kan således fungera som ett illustrativt och konkret exempel på hur lagstiftning som knappt beretts och skyndsamt skapas, kan få konsekvenser för den enskildes rättssäkerhet.

Nedan redogörs för i vilken mån viljeyttringar tillmäts betydelse i de undersökta avgörandena. Detta följs av en sammanställning av teman i domstolarnas argumentation avseende tolkningen av viljeyttringars betydelse för nya gymnasielagens datumrekvisit.

5.1 I vilken utsträckning tillmäts viljeyttringar betydelse?

5.1.1 Typer av viljeyttringar som tillmäts betydelse

Vid genomgången av migrationsdomstolarnas avgöranden träder bilden av situationen som rådde i det svenska asylmottagandet under hösten 2015 fram mellan raderna. Många domar innehåller snarlika omständigheter när det kommer till ankomst och det initiala asylmottagandet i Sverige. Flera ärenden vittnar om ensamkommande barn som kommit till Sverige, påträffats av polis eller annan myndighetspersonal på tågstationer och dylikt, placerats på transitboenden och fått vänta lång tid innan deras asylansökan formellt registrerats. De undersökta avgörandena liknar varandra i att det är frågan om registreringsdatum som är tvistig och i flera fall direkt avgörande för om en asylsökande ska anses uppfylla lagens kriterier och således ges en ny möjlighet till uppehållstillstånd.

Som framgår av kapitel 4 har Migrationsverket över tid utvecklat tolkningen gällande viljeyttring att ansöka om asyl och framförallt vilka myndigheter som är behöriga att motta sådana. I de undersökta avgörandena finns det exempel på olika typer av viljeyttringar, i bemärkelsen att de givits in till olika typer av myndigheter och dokumenterats i varierad utsträckning. I det här avsnittet kommer dessa olika typer av viljeyttringar att ansöka om asyl presenteras.

Inledningsvis bör det konstateras att det är inte ovanligt att det varit styrkt att en sökande faktiskt ankom till Sverige innan den 25 november 2015, men inte fått sin asylansökan formellt registrerad förrän senare. Inte sällan har den registrerats vid en tidpunkt efter lagens datumgräns. Domstolarna, och även Migrationsverket, har i relation till den här situationen tydligt tagit ställning för att det faktum att en person befann sig i Sverige inte i sig utgör en viljeyttring att ansöka om asyl. Enbart ett ankomstdatum innan datumgränsen påverkar därför inte bedömningen av om personen uppfyller datumkriteriet i 16 f §. Detta verkar både Migrationsverket och migrationsdomstolarna vara överens om.⁹²

Att en asylsökande uppgett att en viljeyttring avgetts till polis, socialtjänst eller Migrationsverket, men att det saknas dokumentation därom är en annan vanlig företeelse i dessa ärenden.⁹³ I flera domar accepteras viljeyttringar som styrks genom dokumentation av domstolen samtidigt som dessa är utan inverkan på utgången i målet, eftersom viljeyttringarna avgivits efter den 24 november 2015.⁹⁴

Det framgår av rättsfallsundersökningen att det i 48 ärenden funnits en dokumenterad viljeyttring till en kommun, främst socialtjänsten. I 12 domar har det funnits en dokumenterat viljeyttring direkt till annan behörig myndighet, framförallt Migrationsverket. I flera ärenden framgår inte av domskälen vilken typ av viljeyttring som åberopats.

Med dokumenterad viljeyttring till kommun handlar det oftast om att en sökande givit in någon form av intyg eller journalanteckning från socialtjänsten eller liknande om att hen påträffats som ensamkommande barn och placerats i något slags boende, i väntan på att formellt registreras som asylsökande hos Migrationsverket. I vissa av dessa fall har kommunen kontaktat Migrationsverket vilket noterats av verket och i andra fall har det saknats notering om att kommunen kontaktat Migrationsverket. Vissa domstolar tillmäter en viljeyttring som inte noterats hos Migrationsverket betydelse⁹⁵ medan andra anser att en sådan viljeyttring inte är giltig⁹⁶.

Migrationsdomstolen i Göteborg och migrationsdomstolen i Stockholm anser, i två respektive ett ärende, att sökande gjort det sannolikt att en viljeyttring avlagts trots att det saknas dokumentation till stöd för en viljeyttring innan datumgränsen.⁹⁷

---

⁹² Se bl.a. Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 31; Förvaltningsrätten Göteborg, dom 45; Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 47; Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 54; Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 93.

⁹³ Se bl.a. Förvaltningsrätten i Luleå, dom 4; Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 6; Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 9; Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 63.

⁹⁴ Se bl.a. Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 125; Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 123; Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 80.

⁹⁵ Förvaltningsrätten i Malmö, dom 81.

⁹⁶ Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 14; Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 31.

⁹⁷ Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 3; Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 118; Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 127.

Av undersökningen framgår det således att det finns ett spektrum av vilka typer av viljeyttringar som tillmäts betydelse av domstolarna. Det rör sig alltså om att domstolarna i ett fåtal ärenden godkänner sannolika, det vill säga icke dokumenterade, viljeyttringar till att på andra sidan spektret acceptera någon form av viljeyttringar i bedömningen av om en sökande uppfyller datumrekvisitet. Däremellan accepterar domstolarna viljeyttringar till kommun, om den noterats hos Migrationsverket, och i vissa fall utan att den noterats hos verket, samt dokumenterade viljeyttringar som noterats direkt hos Migrationsverket. Nedanstående figur visar spektret över vilka olika typer av viljeyttringar som tillmäts betydelse i migrationsdomstolarna.

Figur 1. Spektrum av viljeyttringar som tillmäts betydelse.

Viljeyttringar direkt till Migrationsverket	Viljeyttringar till kommun, noterade hos Migrationsverket	Viljeyttringar till kommun, ej noterade hos Migrationsverket	Sannolika viljeyttringar
---	---	--	--------------------------

5.1.2 Andel avgöranden där viljeyttringar tillmäts betydelse

Som nämndes ovan har 127 stycken relevanta avgöranden för undersökningen identifierats. I 100 av dessa avgöranden tillmäts domstolen viljeyttringar betydelse i relation till datumrekvisitet i nya gymnasielagen, antingen direkt eller indirekt. Med indirekt avses här att domstolen i sin bedömning beaktar om en dokumenterad viljeyttring avgivits i ärendet eller inte. Detta har jag tolkat som att domstolen anser det vara av betydelse för frågan om uppehållstillstånd genom att beakta det som en relevant omständighet, även om det saknas ett uttryckligt ställningstagande för viljeyttringar i domskälen. Omvänt uttrycker domstolarna i de flesta avgörandena, där viljeyttringar inte anses som relevant i bedömningen, tydligt sin inställning till att viljeyttringar inte bör inverka på bedömningen om uppehållstillstånd enligt 16 f § begränsningslagen.⁹⁸

Av de undersökta avgörandena framgår att det endast är migrationsdomstolarna i Malmö och Stockholm som, i 13 respektive 14 fall, inte anser att viljeyttringar av olika slag ska tillmätas betydelse för bedömningen av om en sökande uppfyller datumrekvisitet i 16 f § begränsningslagen. Tabell 2 nedan visar hur många av de relevanta avgöranden de olika migrationsdomstolarna hanterat och i vilken mån de tillmäts respektive inte tillmäts viljeyttringar betydelse i bedömningen av datumrekvisitet.

⁹⁸ Se vidare avsnitt 5.2.

Tabell 2. Andel avgöranden i vilka viljeyttringar tillmäts betydelse.

Domstol	Antal mål	Varav viljeyttringar tillmäts betydelse	Varav viljeyttringar inte tillmäts betydelse
Göteborg	43	43	0
Luleå	7	7	0
Malmö	33	20	13
Stockholm	44	30	14
TOTAL	127	100	27

I majoriteten av de undersökta avgörandena tillmåter alltså migrationsdomstolarna viljeyttringar betydelse vid bedömningen av om en sökande uppfyller nya gymnasielagens datumrekvisit. Endast i 27 av 100 ärenden tillmåter domstolarna inte viljeyttringar betydelse.

5.1.3 Direkt avgörande viljeyttringar

En annan aspekt som undersökts är huruvida en viljeyttring som dokumenterats varit direkt avgörande för att en sökande ska kunna beviljas uppehållstillstånd enligt 16 f § begränsningslagen. I 36 av 127 domar har det funnits någon typ av dokumenterad viljeyttring som varit direkt avgörande för om en sökande ska ha ansetts uppfylla kriterierna i 16 f § eller inte. Det har alltså i dessa fall funnits dokumentation som visat att det ensamkommande barnet i fråga varit i kontakt med socialtjänsten och hamnat i dess omsorg eller varit i kontakt direkt med Migrationsverket innan det formellt registrerade ansökningsdatumet. I 23 av dessa fall anser domstolarna en sådan viljeyttring som relevant för bedömningen av 16 f § datumrekvisit och i de resterande 13 fallen tillmäts den inte betydelse.

Av de 13 avgöranden i vilka domstolen inte tillmåter en direkt avgörande viljeyttring betydelse, i bedömningen av 16 f § datumrekvisit, går domstolarna i 8 fall emot Migrationsverkets bedömning av samma viljeyttring.⁹⁹ Migrationsverket medger i 6 av dessa 8 avgöranden bifall till överklagandet och anser att sökande ska beviljas uppehållstillstånd.¹⁰⁰ I samtliga av de här 6 ärendena behandlas frågan om uppehållstillstånd enligt 16 f § av Migrationsdomstolen som första instans.¹⁰¹

⁹⁹ Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 16; Förvaltningsrätten i Malmö, dom 21; Förvaltningsrätten i Malmö, dom 27; Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 27; Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 32; Förvaltningsrätten i Malmö, dom 86; Förvaltningsrätten i Malmö, dom 98; Förvaltningsrätten i Malmö, dom 103; Förvaltningsrätten i Malmö, dom 109.

¹⁰⁰ I de andra två avgörandena har Migrationsverket godkänt viljeyttringen men på grund av vandels- och säkerhetsprövningen i 17 a § begränsningslagen bedömt att det finns skäl att neka sökande uppehållstillstånd.

¹⁰¹ Se avsnitt 3.3 för en förklaring till varför ärenden där 16 f § begränsningslagen åberopats behandlas i migrationsdomstolen som första instans.

5.2 Argument till stöd för domstolarnas tolkning av viljeyttringars betydelse

De resultat som presenterats ovan visar att tolkningen av vilken betydelse viljeyttringar har, för datumrekvisitet i nya gymnasielagen, skiljer sig åt i migrationsdomstolarna. I det här avsnittet kommer det klarläggas vilka argument som ligger till grund för dessa olika tolkningar av datumrekvisitet.

Vid genomgång av domskälen framträder vissa återkommande teman i argumentationerna om huruvida viljeyttringar ska tillskrivas betydelse vid bedömningen av om en sökande uppfyller nya gymnasielagens datumrekvisit eller inte. Dessa kommer redogöras för nedan. Först presenteras de argument som ansetts ge stöd för en tolkning där viljeyttring att ansöka om asyl tillskrivs betydelse och sedan de argument som framförts emot en sådan tolkning.

5.2.1 Argument till stöd för viljeyttringar

Motiveringen i de avgörandena där viljeyttringar tillmäts betydelse är generellt kortfattade eller icke-existerande. I strax över hälften av domarna, 52 av 100, där domstolen anser viljeyttringar som relevanta för bedömningen av om lagens datumrekvisit är uppfyllt saknas argumentation eller hänvisning till något rättsligt stöd. Detta gäller både i de fall där det finns dokumenterade viljeyttringar som ingivits till domstolen och när det saknas.

I de övriga avgörandena där viljeyttringar tillmäts betydelse vid bedömningen hänvisar domstolen i de flesta fall till lagens förarbeten och/eller Migrationsverkets rättsliga ställningstaganden och den rättsliga kommentaren utan att direkt kommentera eller diskutera deras vikt för tolkningen.¹⁰² I ett fåtal domar hänvisar migrationsdomstolarna enbart till Migrationsverkets rättsliga kommentar, som rättsligt stöd för sin bedömning.¹⁰³

Emellertid diskuteras förarbetsuttalandet, det rättsliga ställningstagandet och den rättsliga kommentarens betydelse för bedömningen av registreringsdatumet i ett fåtal domar. Exempelvis uttrycker migrationsdomstolen i Göteborg sitt stöd för viljeyttringar genom att först redogöra för Migrationsverkets rättsliga ställningstagande samt den hänvisning till det som gjordes i propositionen, för att sedan komma fram till följande:

Migrationsverkets slutsats är att det är dagen för viljeyttringen till en behörig myndighet som är avgörande. Med hänsyn till ovan nämnda förarbetsuttalande är det enligt migrationsdomstolen svårt

---

¹⁰² Se bl.a. Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 81; Förvaltningsrätten i Malmö, dom 113; Förvaltningsrätten i Malmö, dom 118.

¹⁰³ Se bl.a. Förvaltningsrätten i Luleå, dom 20; Förvaltningsrätten i Göteborg dom 29; Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 47.

*att komma till någon annan slutsats än den som Migrationsverket kommit till avseende registreringsdatum*¹⁰⁴

Vidare konstaterar domstolen i samma avgörande att Migrationsverket i den rättsliga kommentaren till nya gymnasielagen kommit fram till att även en kommun ska anses som behörig myndighet att motta en asylansökan när en viljeyttring åberopas i ett sådant ärende. Mot bakgrund av det uttalar domstolen följande:

*Migrationsdomstolen finner – bl.a. med hänsyn till Migrationsverkets unika insikt om hur hanteringen av den stora mängden asylsökande som kom under den aktuella perioden löstes rent praktiskt – att det inte går annat än att instämma i deras ställningstagande.*¹⁰⁵

Eftersom regeringen i förarbetena inte uttryckligen tagit ställning för att viljeyttringar ska tillmätas betydelse för datumrekvisitet¹⁰⁶, även om den hänvisat till Migrationsverkets rättsliga ställningstagande, förs det endast i vissa avgöranden diskussion därom. I ett av dessa avgöranden resonerar domstolen på följande sätt i bedömningen av om en viljeyttring som avgivits till socialtjänsten ska användas som registreringsdatum:

*Det får därmed förutsättas ha varit lagstiftarens mening att lagen ska tolkas så som anges i det rättsliga ställningstagandet. [...] Domstolen finner därmed, mot bakgrund av den tolkning av lagregeln som anvisats i propositionen, att denna viljeyttring får tillgodoräknas.*¹⁰⁷

I ovanstående avgörande hänvisar domstolen alltså till Migrationsverkets rättsliga ställningstagande om viljeyttringar och använder samtidigt en viljeyttring som avgetts till socialtjänsten som fiktivt registreringsdatum, trots att det är en tolkning som framkommer i den senare rättsliga kommentaren till nya gymnasielagen, vilken inte omnämns i propositionen.

Migrationsdomstolen i Malmö diskuterar i ett avgörande kortfattat huruvida en rättstillämpning där viljeyttringars betydelse för om en sökande ska anses uppfylla lagens datumrekvisit ryms inom lagtextens ordalydelse:

*Trots lagens lydelse kan det vara befogat att utgå ifrån ett tidigare datum än registreringsdatum hos Migrationsverket i fall det går att härleda en tidigare viljeyttring att ansöka om asyl i Sverige som har framförts i Sverige till en svensk myndighet.”*¹⁰⁸

---

¹⁰⁴ Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 97.

¹⁰⁵ Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 97.

¹⁰⁶ Se avsnitt 4.3 för en redogörelse av detta.

¹⁰⁷ Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 71.

¹⁰⁸ Förvaltningsrätten i Malmö, dom 107.

I ett annat ärende hänvisar migrationsdomstolen till den förvaltningsrättsliga principen, i 20 § förvaltningslagen (2017:900), att formella brister i t.ex. en ansökan inte ska leda till att den avvisas om bristen senare läks. I ärendet i fråga fanns det en tjänsteanteckning hos Migrationsverket om att den sökande ansökt om asyl, innan det datum som sedermera formellt hade registrerats hos Migrationsverket. Domstolen kommer därför till följande slutsats:

Migrationsdomstolen anser att det framstår som klart att både Migrationsverket och [NN] har uppfattat kommunikationen den 7 augusti 2015 som ett uttryck för en asylansökan som inkommit till Migrationsverket detta datum. De formella bristerna i denna har senare åtgärdats, varvid ansökan prövats. [NN] ska därför anses ha ansökt om asyl den 7 augusti 2017.¹⁰⁹

Sammanfattningsvis lägger domstolarna i stor utsträckning inte fram argument som talar för varför viljeyttringar bör tillmätas betydelse för bedömningen av om en sökande uppfyller lagens kriterier. I den mån det förs en diskussion är det framförallt propositionens hänvisning till Migrationsverkets rättsliga ställningstagande, och vissa fall endast till verkets rättsliga ställningstagande eller rättsliga kommentar, som ger stöd för bedömningarna.

5.2.2 Argument mot viljeyttringar

Om domstolarna i ovan redovisade avgöranden i stor utsträckning saknar eller har kortfattade motiveringar till varför viljeyttringar ska tillmätas betydelse råder det motsatta förhållandet när det kommer till de avgöranden där viljeyttringar inte accepteras. Endast i två avgöranden där domstolen inte tillmäter viljeyttringar betydelse vid bedömningen saknas diskussion eller hänvisning till rättsligt stöd vid bedömningen av lagens kriterier.¹¹⁰

I princip samtliga undersökta avgöranden i vilka domstolarna argumenterar för en bedömning där viljeyttringar inte ska tillmätas betydelse, vilar på resonemang med utgångspunkt i lagens ordalydelse.

Domstolarna hävdar, ur olika perspektiv, att en tolkning där viljeyttringar att ansöka om asyl ska användas som registreringsdatum inte ryms inom lagtextens ordalydelse. Det framhävs bl.a. att lagtexten är klar och entydig om att det är den första ansökan om uppehållstillstånd som ska ha registrerats hos Migrationsverket senast den 24 november 2015, att lagtexten inte nämner viljeyttringar och att regeringen inte med tydlighet gett besked i frågan om viljeyttringar ska tillmätas betydelse. Mot bakgrund av det kommer domstolarna till slutsatsen att viljeyttringarna inte ska ges betydelse för bedömningen av om en person uppfyller datumrekvisitet. Några illustrativa exempel på domstolarnas argumentation mot viljeyttringars betydelse för lagens datumrekvisit kommer nedan att lyftas fram.

---

¹⁰⁹ Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 10.

¹¹⁰ Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 11; Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 16.

I ett avgörande från migrationsdomstolen i Stockholm förs ett utförligt resonemang om lagtextens ordalydelse:

Domstolen konstaterar att bestämmelsen i 16 f § första stycket 1 tillfälliga lagen klart och entydigt innebär att utlänningens första ansökan om uppehållstillstånd ska ha varit registrerad hos Migrationsverket senast den 24 november 2015, vilket är en förutsättning för att kunna få ett tidsbegränsat uppehållstillstånd på grund av studier på gymnasial nivå. Bestämmelsens tillämpningsområde ska därför, i avsaknad av i laga ordning antagna och angivna undantag, begränsas till vad dess ordalydelse anger. En tillämpning av bestämmelsen med avsteg från dess klara ordalydelse skulle enligt domstolens mening innebära en rättstillämpning som inte uppfyller de grundlagsstadgade kraven på objektivitet och förutsebarhet.¹¹¹

Enligt domstolen är lagtexten alltså entydig att en ansökan om uppehållstillstånd ska ha registrerats hos Migrationsverket utan undantag och att domstolen därför är förhindrad, enligt grundlagen, att ge en viljeyttring betydelse vid bedömningen av om datumrekvisitet är uppfyllt. En liknande diskussion framgår i följande avgörande:

Lagtexten i denna del är enligt migrationsdomstolens mening klar och entydig varför det saknas utrymme för att utsträcka bestämmelsens tillämpningsområde utöver vad dess ordalydelse ger vid handen. Det saknas således legal möjlighet att se tidpunkten för någon annan händelse än registreringen hos migrationsverket som avgörande för prövningen¹¹²

Migrationsdomstolen i Malmö konstaterar i ett annat avgörande att det av lagens ordalydelse inte framgår att viljeyttringar är en sådan omständighet som ska tillmätas betydelse vid bedömningen av datumrekvisitet och av den anledningen inte ska beaktas.¹¹³

Ovan återgivna avgöranden är exempel där domstolarnas argumentation stannar vid lagtextens själva ordalydelse utan att vidare diskutera alternativa tolkningar med stöd i förarbetsuttalandena eller den ordning för registrering av asylansökningar som tillämpas hos Migrationsverket, utifrån det rättsliga ställningstagandet och den rättsliga kommentaren.

Det finns emellertid avgöranden där domstolarna diskuterar uttalandet i lagens förarbete och kommer till slutsatsen att lagens ordalydelse har företräde och att en bestämmelse inte får ges ett utvidgat tillämpningsområde med hänvisning till förarbete eller myndighetsföreskrift. I vissa avgörande

---

¹¹¹ Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 24.

¹¹² Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 40.

¹¹³ Förvaltningsrätten i Malmö, dom 13.

hänvisas till den förvaltningsrättsliga legalitetsprincipen. Några av dessa ärenden återges nedan.

Ett avgörande redogör på ett utförligt sätt för legalitetsprincipen och vilken betydelse den har i frågan om viljeyttringars för datumrekvisitet. Avgörandet är från migrationsdomstolen i Stockholm. Diskussionen om viljeyttring inleds med en hänvisning till den grundlagsbestämmelse i 1 kap. 1 § 3 st. regeringsformen, som ger uttryck för legalitetsprincipen. Domstolen uttalar gällande funktionen och syftet med legalitetsprincipen att:

[...] alla svenska myndigheter vid varje given tidpunkt måste följa ordalydelserna i de lagtexter de har att tillämpa inom ramen för sin myndighetsutövning eller, som i domstolamas fall, i sin dömande verksamhet. Principen är alltså uppbyggd på att skydda invånarna från ett godtyckligt beslutsfattande av maktavare, och ser till så att alla beslut fattas i enlighet med lag, dvs. legalitetsprincipen kan sägas ge uttryck för medborgarnas möjlighet att utöva tillsyn över den offentliga makten.¹¹⁴

Vidare konstateras att lagtexten i 16 f § begränsningslagen språkligt sett är klar och entydig och att enligt Högsta förvaltningsdomstolens praxis får en sådan lagtext inte ges ett utvidgat eller inskränkt tillämpningsområde genom bl.a. förarbeten eller föreskrifter. Mot bakgrund av detta ska, i avsaknad av i laga ordning antagna och angivna undantag, legalitetsprincipen upprätthållas inom migrationsrätten. Domstolen kommer således till följande slutsats:

I nu aktuellt mål innebär det att vad Migrationsverket uppgivit om rättsläget inom ramen för sin myndighetsutövning i ett rättsligt ställningstagande och i en rättslig kommentar och vad som anges i förarbetsuttalanden till den aktuella lagbestämmelsen inte får ges den utvidgade rättstillämpning i förhållande till den aktuella lagtextens ordalydelse på det sätt Migrationsverket och regeringen förespråkar.¹¹⁵

Domstolen anser alltså att tillskriva viljeyttringar betydelse i bedömningen av om en sökande uppfyller lagens datumrekvisit är en tolkning i strid med den förvaltningsrättsliga legalitetsprincipen.

I de flesta andra avgöranden konstaterar domstolarna dock på ett mer kortfattat sätt att även om det skett en hänvisning till Migrationsverkets rättsliga ställningstagande i lagens förarbete, är ordalydelsen i lagtexten klar och entydig i fråga om att det är Migrationsverkets registreringsdatum som är avgörande för datumrekvisitet.¹¹⁶

---

¹¹⁴ Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 7.

¹¹⁵ Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 7.

¹¹⁶ Se bl.a. Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 96; Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 32; Förvaltningsrätten i Malmö, dom 66.

En annan aspekt av frågan om viljeyttringar som strider mot lagens ordalydelse är användande av ett s.k. *fiktivt registreringsdatum*.¹¹⁷ I två avgöranden framgår att domstolarna anser att en viljeyttring att ansöka om asyl som har noterats hos Migrationsverket är relevant för bedömningen av lagens kriterier. En sådan ordning, alltså i enlighet med Migrationsverkets rättsliga ställningstagande, strider inte mot allmänna principer och stämmer överens med det som uttalats i förarbetena enligt domstolarna. Emellertid anser domstolarna att det inte är möjligt att kringgå bestämmelsen genom ett fiktivt registreringsdatum, såsom uttalas i den rättsliga kommentaren, eftersom en sådan vid tolkning är i strid med ordalydelsen i lagtexten och saknar stöd i förarbetena.¹¹⁸

Ett annat återkommande argument i domskälen mot viljeyttringars betydelse, för att en sökande ska uppfylla nya gymnasielagens datumrekvisit, är att det enligt domstolen inte tydligt framgår att regeringen genom att hänvisa till Migrationsverkets rättsliga ställningstagande i förarbetena avsett att viljeyttringar faktiskt ska beaktas vid bedömningen av datumrekvisitet. Även denna typ av resonemang vilar på lagtextens ordalydelse, vilket framgår av bl.a. följande avgörande:

*Förarbetena ger dock inget besked i fråga om en sådan viljeyttring bör godtas vid bedömningen av om en utlännings första ansökan om uppehållstillstånd har registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum den 24 november 2015 eller tidigare. Oaktat om så är fallet har det inte kommit till uttryck i lagtexten att en sådan viljeyttring ska godtas vid denna bedömning. Ordalydelsen av lagtexten har, i enlighet med legalitetsprincipen, alltid företräde framför uttalanden i förarbeten.*¹¹⁹

Snarlika eller ordagranna formuleringar återfinns i en rad andra avgöranden.¹²⁰

---

¹¹⁷ Se avsnitt 4.4 för mer om detta.

¹¹⁸ Förvaltningsrätten i Malmö, dom 67; Förvaltningsrätten i Malmö, dom 103.

¹¹⁹ Förvaltningsrätten i Malmö, dom 27.

¹²⁰ Se bl.a. Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 22; Förvaltningsrätten i Malmö, dom 109; Förvaltningsrätten i Malmö, dom 21; Förvaltningsrätten i Malmö, dom 58.

6 Analys

Syfte med den här uppsatsen har varit att granska nya gymnasielagens utformning och tillämpning för att, utifrån ett rättssäkerhets- och legalitetsperspektiv, åskådliggöra hur lagkonstruktion kan inverka på den enskildes rättssäkerhet. I det här kapitlet kommer den övergripande frågeställningen, hur utformningen och tillämpningen av nya gymnasielagens datumrekvisit förhåller sig till rättssäkerhets- och legalitetsprincipen, att besvaras.

Även om utformningen och migrationsdomstolarnas tillämpning av datumrekvisitet är tätt förknippade och avhängiga varandra kommer svaren nedan att delas upp. Först redogörs därför för hur utformningen av nya gymnasielagens datumrekvisit förhåller sig till rättssäkerhets- och legalitetsprincipen och sedan redogörs motsvarande gällande tillämpningen av rekvisitet i migrationsdomstolarna.

6.1 Rättssäkerhet i utformningen av nya gymnasielagen

När det kommer till utformningen av nya gymnasielagens datumrekvisit har den här uppsatsen beskrivit hur det oordnade asylmottagandet under hösten 2015 och den efterföljande begränsningslagen är orsaken till stiftandet av nya gymnasielagen. Begränsningslagen hade fått oavsedda negativa konsekvenser för ensamkommande barn som flytt till Sverige under hösten 2015 och nya gymnasielagen var avsedd att förbättra situationen för den gruppen. Datumrekvisitet i nya gymnasielagen utformades utifrån datumet för aviseringen av begränsningslagen den 24 november 2015. Viljeyttringar att ansöka om asyl kom att få betydelse för tolkningen av nya gymnasielagens datumrekvisit genom en otydlig hänvisning i förarbetena till Migrationsverkets rättsliga ställningstagande.

Att datumet för aviseringen av begränsningslagen över huvud taget utgör ett avgörande rekvisit i nya gymnasielagen kan på flera plan ifrågasättas. Lagrådet framför i sitt yttrande att själva syftet med att låta en omständighet utanför den sökandes påverkan, handläggningstiden, vara avgörande i sig är problematiskt. Samma sak kan sägas om själva datumrekvisitet. Utöver den rent principiella aspekten av en sådan utformning var det dessutom riskabelt att låta just det datumet vara avgörande mot bakgrund av oordningen i asylmottagandet vid den tiden. Som beskrivningen av asylmottagandet under hösten 2015 i kapitel 2 visat, fanns det problem med att registrera asylansökningar i tid och många ensamkommande barn fick vänta ibland lång tid innan registrering. Detta var ett faktum som lagstiftarna var väl medvetna om eftersom bl.a. den statliga utredningen om asylmottagandet tydligt beskrev problemet med registreringarna av asylansökningar under hösten 2015. Det fanns med andra ord mycket som talade för att ett

registreringsdatum under den här tidsperioden inte borde vara avgörande för att omfattas av nya gymnasielagen.

Trots detta utformades datumrekvisitet med den 24 november 2015 som datumgräns. Givet detta framstår det som högst troligt att lagstiftaren, genom att i propositionen till lagen nämna Migrationsverkets uttalande om viljeyttringar i det rättsliga ställningstagandet, avsett att en sådan tolkning skulle gälla för nya gymnasielagens datumrekvisit. Det kan därför argumenteras för att det var aningen vårdslöst av regeringen att inte tydligare formulera ett ställningstagande för att en sådan tolkning bör tillämpas för datumrekvisitet i 16 f § begränsningslagen. Som framgått av rättsfallsundersökningen har denna otydlighet i förarbetena öppnat upp för frågetecken och oförutsägbarhet i migrationsdomstolarnas tillämpning. Inte minst med tanke på att lagtexten formulerats på så sätt att det är registrering av ansökan om uppehållstillstånd hos Migrationsverket som ska vara avgörande och att viljeyttringar inte nämns i själva lagtexten.

Sammanfattningsvis kan det således konstateras att själva utformningen av datumrekvisitet i nya gymnasielagen, att den sökandes första ansökan om uppehållstillstånd ska ha registrerats hos Migrationsverket senast 24 november 2015, i sig är ett grundläggande problem. Den här lagkonstruktionen har inneburit att rättssäkerheten för den enskilde skadats i bemärkelsen att det inte är förutsägbart vad innebörden av datumrekvisitet är. I förlängningen uppfyller datumrekvisitet därför inte heller den tydlighet i lagstiftning som är en förutsättning för legalitetsprincipen.

6.2 Rättsosäkerhet i tillämpningen av nya gymnasielagen

Nu återstår frågan hur migrationsdomstolarnas tillämpning av nya gymnasielagens datumrekvisit förhåller sig till rättssäkerhets- och legalitetsprincipen.

Rättsfallsundersökningen har visat att i majoriteten av avgörandena, 100 av 127, har migrationsdomstolarna tillmätt olika typer av viljeyttringar betydelse för tolkningen av datumrekvisitet. Endast vid migrationsdomstolarna i Malmö och Stockholm har domstolarna i 27 avgöranden inte tillmätt olika typer av viljeyttringar betydelse för bedömningen av om en sökande uppfyller datumrekvisitet i 16 f § begränsningslagen. Vad dessa motstridiga tolkningar av viljeyttringars betydelse för datumrekvisitet grundats på har framgått av rättsfallsundersökningens sammanställning av teman i domstolarnas argumentation. I de fall domstolarna godtagit viljeyttringar saknas generell motivering alternativt har motiveringen varit kortfattad med en hänvisning till propositionen, migrationsverkets rättsliga ställningstagande och rättsliga kommentar. Omvänt har domstolarna i de avgöranden där viljeyttringar inte tillmätts betydelse i de flesta fall fört mer eller mindre utförliga resonemang om den rättsliga grunden för en sådan tolkning. Det är främst argument med

utgångspunkt i lagens ordalydelse som ligger till grund för tolkningarna att viljeyttringar inte ska tillmätas betydelse.

Det är tydligt utifrån rättsfallsundersökningen att den oenhetliga och inkonsekventa tillämpningen av nya gymnasielagens datumrekvisitet vid migrationsdomstolarna är en produkt av illa utformad lagstiftning. Dessutom är förarbetet otydligt och lagtext speglar inte på ett adekvat sätt den tolkning som hänvisas till i förarbetet.

Det bör som utgångspunkt konstateras att det är problematiskt att migrationsdomstolen i ett fåtal avgöranden enbart hänvisar till Migrationsverkets interna styrdokument som rättsligt stöd i sina avgöranden. Dessa ställningstaganden är inte formella rättskällor och att enbart grunda ett beslut på dessa strider mot legalitetsprincipens föreskriftskrav och skadar således rättssäkerheten för den enskilde. Att domstolen däremot är tydlig med att den delar Migrationsverkets tolkning och varför, torde däremot i sig inte vara problematiskt. Vad gäller viljeyttringars betydelse finns det en hänvisning, om än en otydlig sådan, till Migrationsverkets rättsliga ställningstagande i propositionen varför en sådan tolkning kan anses godtagbar.

Det kan diskuteras ifall tolkningen att viljeyttringar ska tillmätas betydelse för datumrekvisitet inryms i ordalydelsen. Bestämmelsen är som bekant formulerad på så sätt att asylansökan ska ha *registrerats hos Migrationsverket med registreringsdatum senast den 24 november 2015*. Som framgår av de tolkningar som baserats på Migrationsverkets rättsliga kommentar krävs det som huvudregel att en viljeyttring ska ha noterats i Migrationsverkets ärende för att den ska kunna användas som registreringsdatum. Viljeyttringen har ju i en sådan situation faktiskt registrerats hos Migrationsverket. Därtill ger propositionen stöd för en sådan tolkning, vilket inom svensk rätt är en vedertagen metod att söka vägledning för lagtolkning i förarbeten. Att hävda att en tolkning där viljeyttringar, som noterats hos Migrationsverket, tillmäts betydelse för datumrekvisitet i nya gymnasielagen skulle strida mot legalitetsprincipen framstår således som en synnerligen strikt tolkning. Detta speciellt med tanke på att den i dessa fall är till nackdel för den enskilde och i regel innebär djupgående konsekvenser i form av ett uteblivet uppehållstillstånd för den sökande. Att däremot tillskriva en sannolik, dvs. icke dokumenterad, viljeyttring betydelse för datumrekvisitet framstår däremot som en tveksam tolkning med avseende på legalitetsprincipen.

En strikt bokstavstolkning av lagen, att viljeyttringar att ansöka om asyl inte inryms i datumrekvisitets ordalydelse, strider förvisso inte mot legalitetsprincipen. Precis som det hävdas, i ett av de undersökta avgörandena i migrationsdomstolarna, har legalitetsprincipen även en konstitutionell funktion som upprätthåller riksdagens makt att lagstifta. Det kan därför ur det perspektivet finnas fog för en strikt legalitetsprincip, även om utgången är till nackdel för den enskilde. Emellertid framstår det som tveksamt om en sådan strikt lagtolkning är påkallad när det kommer till frågan om viljeyttringars betydelse för att en sökande ska uppfylla datumrekvisitet i nya

gymnasielagen. Migrationsverket har, i egenskap av den myndighet som mottar och hanterar asylansökningar, genom ett rättsligt ställningstagande förtydligat utifrån förvaltningsrättsliga principer och asylprocedursdirektivet när en asylansökan ska anses inkommen. Denna tolkningen har sedan förstärkts genom förarbetets hänvisning till det rättsliga ställningstagandet. Mot bakgrund därav torde det inte innebära att Migrationsverkets, och majoriteten av migrationsdomstolarnas, tolkning är i strid med legalitetsprincipen.

En aspekt som fått konsekvenser för rättssäkerheten för den enskilde är det faktum att ansökningar om uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen både kunde prövas av Migrationsverket och migrationsdomstolen som första instans. För de sökande som fått sina ansökningar prövade direkt i domstol fanns endast möjlighet att överklaga till Migrationsöverdomstolen. I praktiken innebar det att en faktisk möjlighet till överprövning uteblev för dessa personer, eftersom en ändringsdispens inte tillämpas i Migrationsöverdomstolen. Det har framgått av rättsfallsundersökningen att i åtminstone sex av de undersökta fallen skulle de sökande troligen beviljats uppehållstillstånd om de prövats av Migrationsverket som första instans istället för domstolen. Orsaken till detta är diskrepansen mellan de olika instansernas tolkning av viljeyttringars betydelse för datumrekvisitet.

Rättsfallsundersökningen har visat att migrationsdomstolarnas tolkning av viljeyttringarnas betydelse för datumrekvisitet i nya gymnasielagen brister i rättssäkerhet eftersom tillämpningen inte är enhetlig och konsekvent. Lika omständigheter har inte bedömts lika och samma slutsatser har inte dragits i bedömningar där likartade omständigheter förelegat. Detta får konsekvensen att det är omöjligt för en sökande att på förhand avgöra om viljeyttringar över huvud taget kommer att tillmätas betydelse, eller vilka typer av viljeyttringar som kommer tillmätas betydelse, för tolkningen av datumrekvisitet. En sökandes möjlighet till uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen är i viss utsträckning därför beroende av *om* ansökan prövas av domstol som första instans och i så fall *vilken* migrationsdomstol som prövar ansökan. Det är ett allvarligt rättssäkerhetsproblem.

7 Avslutande diskussion

Även om själva utformningen av nya gymnasielagen fått förödande konsekvenser för den enskildes rättssäkerhet är det tydligt att lagen är ett symptom på ett mer djupgående problem. Varningssignaler avseende utformningens brister fanns redan när lagstiftningen bereddes – remissinstanserna var kritiska och lagrådet avstyrkte lagförslaget. Ändå röstades lagen igenom i riksdagen. Det grundläggande problemet med nya gymnasielagen är således inte främst hur den utformats, utan varför den behövdes.

Syftet med nya gymnasielagen var att gottgöra de oavsedda konsekvenserna av begränsningslagen för vissa ensamkommande barn som flytt till Sverige under 2015. Det är alltså begränsningslagen, en annan hårt kritiserad och bristfälligt beredd lag, som skapat behovet av nya gymnasielagen. Som nämndes inledningsvis menar Lundberg att begränsningslagen var en lösning på en politiskt formulerad nödsituation. Denna utgångspunkt för lagstiftning har resulterat i de negativa konsekvenserna för vissa ensamkommande barn som nya gymnasielagen skulle gottgöra. Nya gymnasielagen förblir dock ett otillräckligt försök att åtgärda ett problem, som den i grunden inte förmår lösa.

Käll- och litteraturförteckning

Källor

Otryckta källor

Migrationsverket, Enheten för Statistik och Analys, e-post <statistik-support@migrationsverket.se> 2019-09-16.

Migrationsverket, Enheten för Statistik och Analys, e-post <statistik-support@migrationsverket.se> 2019-09-27.

Migrationsverket, Rättsavdelning ledning och kansli, e-post <rattsavdelningen@migrationsverket.se> 2019-10-14.

Tryckta källor

Dir. 2016:47 Utvärdering av hanteringen av flyktingsituationen i Sverige år 2015.

Prop. 2015/16:174 Förslag om att tillfälligt begränsa möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige.

Prop. 2017/18:252 Extra ändringsbudget för 2018 – Ny möjlighet till uppehållstillstånd

SOU 2017:12 Att ta emot människor på flykt Sverige hösten 2015.

Övrigt

Förvaltningsrätten i Göteborg, remissyttrande över Utkast till lagrådsremiss Ny möjlighet till uppehållstillstånd, 2018-02-20, Dnr AD2018/0126, tillgängligt på <www.regeringen.se> (besökt 2019-12-02).

Förvaltningsrätten i Luleå, remissyttrande över Utkast till lagrådsremiss Ny möjlighet till uppehållstillstånd, 2018-02-20, tillgängligt på <www.regeringen.se> (besökt 2019-12-02).

Förvaltningsrätten i Malmö, remissyttrande över Utkast till lagrådsremiss Ny möjlighet till uppehållstillstånd, 2018-02-20, Dnr FMA 2018/108-2, tillgängligt på <www.regeringen.se> (besökt 2019-12-02).

Förvaltningsrätten i Stockholm, remissyttrande över Utkast till lagrådsremiss Ny möjlighet till uppehållstillstånd, 2018-02-20, Dnr FST 2018/4-8, tillgängligt på <www.regeringen.se> (besökt 2019-12-02).

Kammarrätten i Stockholm, remissyttrande över Utkast till lagrådsremiss Ny möjlighet till uppehållstillstånd, 2018-02-20, Dnr KST 2018/56, tillgängligt på <www.regeringen.se> (besökt 2019-12-02).

Lagrådet, yttrande över Ny möjlighet till uppehållstillstånd, 2018-03-28, tillgängligt på <www.lagradet.se> (besökt 2019-12-02).

Migrationsverket, 'Avgjorda asylärenden 2015', tillgänglig på <www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Asyl.html> (besökt 2019-12-02).

Migrationsverket, 'Avgjorda asylärenden 2017', tillgänglig på <www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Asyl.html> (besökt 2019-12-02).

Migrationsverket, 'Inkomna ansökningar om asyl 2014', tillgänglig på <www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Asyl.html> (besökt 2019-12-02).

Migrationsverket, 'Inkomna ansökningar om asyl 2015', tillgänglig på <www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Statistik/Asyl.html> (besökt 2019-12-02).

Migrationsverket, 'Migrationsverket avvaktar med bifallsbeslut som gäller den nya gymnasielagen' <www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Pressrum/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2018/2018-07-18-Migrationsverket-avvaktar-med-bifallsbeslut-som-galler-den-nya-gymnasielagen.html> 2018-07-18 (besökt 2019-12-03).

Migrationsverket, SR 05/2017, 'Rättsligt ställningstagande angående övergångsbestämmelserna i den tillfälliga lagen', 2017-02-28, tillgängligt på <lifos.migrationsverket.se> (besökt 2019-12-03).

Migrationsverket, SR 41/2018, 'Rättslig kommentar angående 16 f § tillfälliga lagen', 2018-11-07, tillgängligt på <lifos.migrationsverket.se> (besökt 2019-12-03).

Migrationsverket, remissyttrande över Utkast till lagrådsremiss Ny möjlighet till uppehållstillstånd, 2018-02-12, Dnr 1.4.3-2018-5231, tillgängligt på <www.regeringen.se> (besökt 2019-12-02).

Migrationsverket, 'Över 5 000 har hittills fått uppehållstillstånd enligt nya gymnasielagen' <www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Pressrum/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2019/2019-01-15-Over-5-000-har-hittills-fatt-uppehallstillstand-enligt-nya-gymnasielagen.html> 2019-01-15 (besökt 2019-12-02).

OmVärlden, 'Frågan om amnesti splittrar partierna'
<www.omvarlden.se/Branschnytt/nyheter-2017/fragan-om-amnesti-splittrar-partierna/> 2017-09-13 (besökt 2020-01-06).

Regeringskansliet, 'Regeringen föreslår åtgärder för att skapa andrum för svenskt flyktingmottagande'
<www.regeringen.se/artiklar/2015/11/regeringen-foreslar-atgarder-for-att-skapa-andrum-for-svenskt-flyktingmottagande/> 2015-11-24 (besökt 2019-12-02).

Regeringskansliet, 'Tal av statsminister Stefan Löfven vid Manifestationen för flyktingar', <www.regeringen.se/tal/2015/09/tal-av-stefan-lofven-vid-manifestationen-for-flyktingar-den-5-september/> 2015-09-06 (besökt 2020-01-06).

SVT Nyheter, 'Centerpartiet säger ja till regeringens lagförslag om unga ensamkommande' <www.svt.se/nyheter/inrikes/centerpartiet-ger-besked-om-regeringens-lagforslag-for-unga-ensamkommande> 2018-04-25 (besökt 2020-01-06).

Litteratur

Frändberg, Åke (2000), 'Om rättssäkerhet'. *JT*, nr 2 2000/01, s. 269–280.

Frändberg, Åke (2019), 'Begreppet rättssäkerhet', i Dahlman, C. & Wahlberg, L. (red.), *Juridiska grundbegrepp: en vänbok till David Reidhav*. Studentlitteratur AB s. 19–53.

Jansson-Keshavarz, Sofi & Lundberg, Anna (2019), 'Migrationsverket ändrar på lagens innehåll för att ensamkommande barn inte ska beviljas uppehållstillstånd i Sverige'. *JT*, nr 4 2018/19, s. 1012–1019.

Kjønstad, Asbjörn (2000), *Sosial trygghet og rettssikkerhet under sosialtjenesteloven og barnevernloven*. 2. uppl. Fagbokforl.

Lebeck, Carl (2018), *Legalitetsprincipen i förvaltningsrätten*. 1 uppl., Norstedts juridik.

Lundberg, Anna (2017), 'En kommentar till Sveriges krispolitik mot människor på flykt'. *Tidsskrift for velferdsforskning*, årgång 20, nr. 4-2017, s. 349–356.

Marcusson, Lena (2010), 'Förvaltningsrättens rättssäkerhetstänkande'. *FT*, nr 3/2010, s. 241–254.

Peczenik, Alexander (1995), *Vad är rätt?: om demokrati, rättssäkerhet, etik och juridisk argumentation*. 1 uppl., Fritze.

Stern, Rebecca & Wikström, Hanna (2016), *Migrationsrätt: skyddsbehov och trovärdighet –bedömning i asylärenden*. 1 uppl., Liber.

Sterzel, Fredrik (2017), 'Legalitetsprincipen', I Marcusson, Lena (red.), *Offentlighetsprinciper*, 3 uppl., Iustus förlag s. 75–96

Vahlne Westerhäll, Lotta (2002), *Den starka statens fall?: en rättsvetenskaplig studie av svensk social trygghet 1950-2000*. 1 uppl., Norstedts juridik.

Warnling-Nerep, Wiweka (2009). 'Till fråga om legalitet och retroaktivitet i svensk rätt'. *JT*, nr 4 2008/09, s. 835–859.

Zila, Josef (1990), 'Om rättssäkerhet'. *SvJT* s. 284–305.

Rättsfallsförteckning

Migrationsöverdomstolen

MIG 2011:11.

MIG 2018:17.

MIG 2018:18.

Migrationsdomstolar

För nedanstående domar i migrationsdomstolarna finns en separat omvandlingstabell där respektive målnummer framgår.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 2, 2018-08-21.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 10, 2018-09-25.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 18, 2018-10-25.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 19, 2018-10-29.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 23, 2018-11-14.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 29, 2018-11-19.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 33, 2018-11-27.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 37, 2018-12-06.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 45, 2018-12-13.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 46, 2018-12-14.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 47, 2018-12-14.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 49, 2018-12-19.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 51, 2018-12-20.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 68, 2019-01-22.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 69, 2019-01-22.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 75, 2019-01-30.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 77, 2019-02-06.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 78, 2019-02-08.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 80, 2019-02-20.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 84, 2019-02-26.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 87, 2019-03-05.

Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 97, 2019-04-01.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 100, 2019-04-04.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 101, 2019-04-04.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 102, 2019-04-11.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 105, 2019-04-15.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 106, 2019-04-15.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 108, 2019-04-23.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 110, 2019-04-26.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 111, 2019-06-03.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 112, 2019-06-10.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 114, 2019-06-13.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 115, 2019-07-04.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 117, 2019-09-05.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 118, 2019-09-09.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 119, 2019-09-11.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 121, 2019-10-02.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 122, 2019-10-03.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 123, 2019-10-03.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 124, 2019-10-07.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 125, 2019-10-14.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 126, 2019-10-14.
Förvaltningsrätten i Göteborg, dom 127, 2019-10-16.
Förvaltningsrätten i Luleå, dom 4, 2018-09-05.
Förvaltningsrätten i Luleå, dom 20, 2018-10-31.
Förvaltningsrätten i Luleå, dom 26, 2018-11-15.
Förvaltningsrätten i Luleå, dom 52, 2018-12-20.
Förvaltningsrätten i Luleå, dom 61, 2019-01-11.
Förvaltningsrätten i Luleå, dom 74, 2019-01-28.
Förvaltningsrätten i Luleå, dom 85, 2019-02-26.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 13, 2018-10-15.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 21, 2018-11-05.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 27, 2018-11-15.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 30, 2018-11-21.

Förvaltningsrätten i Malmö, dom 36, 2018-12-05.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 38, 2018-12-06.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 42, 2018-12-11.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 43, 2018-12-11.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 44, 2018-12-12.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 55, 2018-12-21.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 58, 2019-01-08.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 65, 2019-01-17.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom, 66, 2019-01-18.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 67, 2019-01-21.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 73, 2019-01-26.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 79, 2019-02-11.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 82, 2019-02-21.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 83, 2019-02-22.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 86, 2019-03-04.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 88, 2019-03-11.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 89, 2019-03-13.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 90, 2019-03-14.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 91, 2019-03-18.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 92, 2019-03-21.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 94, 2019-03-29.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 95, 2019-03-29.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 98, 2019-04-01.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 103, 2019-04-12.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 107, 2019-04-18.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 109, 2019-04-25.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 113, 2019-06-12.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 116, 2019-07-12.
Förvaltningsrätten i Malmö, dom 120, 2019-09-11.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 1, 2018-08-13.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 3, 2018-08-28.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 5, 2018-09-05.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 6, 2018-09-12.

Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 7, 2018-09-13.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 8, 2018-09-19.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 9, 2018-09-24.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 11, 2018-09-26.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 12, 2018-10-01.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 14, 2018-10-17.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 15, 2018-10-22.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 16, 2018-10-23.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 17, 2018-10-23.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 22, 2018-11-08.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 24, 2018-11-14.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 25, 2018-11-14.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 28, 2018-11-15.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 31, 2018-11-21.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 32, 2018-11-23.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 34, 2018-11-27.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 35, 2018-12-03.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 39, 2018-12-06.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 40, 2018-12-07.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 41, 2018-12-07.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 48, 2018-12-17.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 50, 2018-12-19.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 53, 2018-12-20.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 54, 2018-12-20.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 56, 2018-12-21.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 57, 2019-01-02.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 59, 2019-01-09.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 60, 2019-01-09.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 62, 2019-01-11.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom, 63, 2019-01-14.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 64, 2019-01-16.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 70, 2019-01-23.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 71, 2019-01-23.

Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 72, 2019-01-23.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 76, 2019-01-31.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 81, 2019-02-20.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 93, 2019-03-21.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 96, 2019-03-29.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom, 99, 2019-04-01.
Förvaltningsrätten i Stockholm, dom 104, 2019-04-12.